Poštnina plačana v gotovini.

Leto LXX. št. 45 — Ljubljana, četrtek 25. februarja 1937. — Cena Din 1.—

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inserati petit vrsta Din 4.— Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO LJUBLJANA, Knaflјeva ulica štev. 5. Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101

Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Popoln neuspeh Neurathove misije:

Dunaj odklonil vse predloge Berlina

Po sodbi londoških krogov se je z dunajskim sestankom razmerje med Nemčijo in Avstrijo še bolj ohladilo — Dunaj se strogo drži navodil Rima

London, 25. februarja. o. Angleški tisk naglaša, da je Neurath predložil Avstriji sklenitev defenzivnega pakta med Nemčijo, Avstrijo, Italijo in Madžarsko. Že v naprej je bilo malo verjetno, da bi avstrijska vlada pristala na tako ponudbo, ker bi takšen pakt mogel postati usoden za vse partnerje razen za Nemčijo samo, ki pri tem ne bi mogla ničesar izgubiti. »Morningpost« prav tako ne veruje, da bi Dunaj pristal na take ponudbe Berlina, ker je baš Dunaju največ ležeče na tem, da se ohrani ravnotežje med Berlinom in Rimom. Organ zunanjega ministrstva »Daily Telegraph« smatra berlinsko ponudbo za neresno. Če bi bila stvar resno mišljena, bi morala priti pobuda iz Rima, ki ima na Dunaju slej ko prej odločilen vpliv. V tem primeru bi Avstrija gotovo pristala na tak pakt, ponudbe iz Berlina pa so naletele na Dunaju na skrajno hladen sprejem in odklonilno stališče. »Times« pišejo, da je dunajski sestanek skrajno nepovoljno deloval na odnošaje med Avstrijo in Nemčijo. Dunaj ni mogel sprejeti Neurathovih predlogov in ponudb. »Daily Herald« poroča, da je ostal dunajski sestanek brez vsakega uspeha. Edina posledica tega sestanka bo ta, da se bodo odnošaji med Dunajem in Berlinom znova zelo ohladili. »News Chronicle« trdi, da je bil Neurath skrajno vznevoljen zaradi postopanja vlade odnosno policije proti narodnim socialistom in zaradi demonstracij Schuschniggove patriotske fronte. Neurath si je dal po nemških novinarjih sproti poročati o vseh dogodkih na dunajskih ulicah in je dr. Schuschniggu ponovno izrazil svoje presenečenje in začudenje nad takim sprejemom.

Nepotrebno razburjenje na Dunaju

Dunaj, 25. febr. o. V dunajskih diplomatskih krogih je izzvala danes dopoldne največje razburjenje vest, da je prispel bivši avstrijski nadvojvoda Oton Habsburški na Tirolsko in da bo najbrže prišel na Dunaj. Sprva je bilo vse prepričano, da gre za poizkušen puč avstrijskih monarhistov, ki bi hoteli slično, kakor leta 1921. cesar Karol na Madžarskem, postaviti vlado s prihodom Otona Habsburškega pred izvršeno dejstvo. Kmalu pa se je izkazalo, da gre za alarmantne vesti, ki nimajo prave podlage. Oton Habsburški se je res mudil na avstrijsko-švicarski meji in je bil v Buxu, od koder je spremljal svojo sestro Adelhaido ki je potovala k svojim sorodnikom v Avstriji. Oton Habsburški se je takoj po odhodu vlaka vrnil nazaj v Švico.

Srditi boji v Španiji

Krvave bitke na vseh frontah — Hude izgube na obeh straneh

MADRID, 25. *febr. AA.* Havas. Včeraj je vladal mir na fronti, ki leži severno od reke Jarame. Nacionalisti, ki so zavzeli okolico Vasija, so izkopali strelske jarke na hribih, ki so nad cesto Valencija—Madrid in nad železnim mostom čez reko Jaramo, severno do ustja reke Manzanares. Popoldne je bilo močno topniško streljanje pri Morata dela Tujana. Lepo vreme je omogočilo, da so se obrambna dela pospešila. Če bi bila ta obrambna dela izvršena že poprej, bi uporniki ne mogli tako blizu ceste, ki vodi iz Madrida v Valencijo. Zaradi bližine fronte vzdolž te ceste je jasno, da se promet na nekaj kilometrih ne more vršiti in se razvija po okolnih cestah. V pokrajini Avili se nadaljuje prodiranje republikanskih čet, ki so že prešle Val de Maqueda vzhodno od Robled de Cavela. Prodirajo v smeri proti Navalperalu. Navalperal je med Avilo in Escorialom, kjer so uporniki zbrali svoje čete.

MADRID, 25. *febr. AA.* Havas: Včeraj dopoldne so uporniki dobili ojačenja na odseku in izvršile protinapad na črti San Martin dela Vega in Morata dela Tajuna. Ker ni bilo dovolj časa za obrambo, so se republikanske čete umaknile na svoje prvotne položaje na sosednih hribih. Eno uro pozneje pa so zopet prešle v protinapad in zavzele vrh griča Pinzerona in nadaljevale napredovanje proti drugim gričem, kjer so zavzele sto metrov sovražnih strelskih jarkov. Tudi na drugih odsekih fronte se razvijajo hude borbe. Napredovanje republikanskih čet se nadaljuje. Snoči je na Madrid padlo nad 30 granat iz težkih topov. Ubita je bila ena oseba, mnogo pa jih je obležalo ranjenih.

Poročila italijanskih radijskih postaj

BARCELONA, 25. *febr. AA.* Havas: Že večkrat je bilo opaziti, da neka tajna postaja na raznih valovnih dolžinah daje poročila iz Španije. Kmalu se je moglo ugotoviti, da vrše to službo italijanske radijske postaje, ki se javljajo od raznih urah in Genove, Firenze, Milana ali pa Rima. Ta postaja si daje naslov radio-veritas. Katalonsko propagandno ministrstvo javlja, da se iz tega najlepše vidi kako se italijanska vlada vmešava v španske zadeve.

Konferenca socialističnih internacional

LONDON, 25. *febr. AA.* Havas: Levičarski listi poročajo, da se bo 11. marca v Londonu vršila konferenca socialističnih internacional, ki bo razpravljala o španskem problemu. »Daily Herald« poroča, da je izvršilni odbor delavske stranke sklenil, da bo sodeloval na tej konferenci. Prirejena bo ogromna manifestacija za Španijo v Kingshallu.

Nacionalistična poročila

SALAMANCA, 25. *febr. AA.* Havas: Uradno poročilo pravi, da je na fronti 8 divizije sovražnik izvršil več napadov, pa je bil povsod odbit. Imel je hude izgube in je pustil na bojišču mnogo orožja.

Živahna akcija bojnih letal

Madrid, 25. febr. A. Republikanska letala so uspešno bombardirala letališče v Talavera del Tajo, ki je v rokah nacionalistov.

Sovražno letalstvo je bombardiralo Andujar in porušilo nekaj hiš. Eno nacionalistično tromotorno letalo se je moralo spustiti na tla. Trije člani posadke so bili ubiti, četrti nemški pilot pa je bil ujet.

Nacionalistična letala so šest ur bombardirala Albacete. Napravila so veliko škodo in je bilo ubitih tudi 30 madridskih vojakov.

Ustavljen danski parnik

London, 25. febr. Nacionalistične vojne ladje so ustavile neki danski parnik in ga prisilile, da je odplul v Ceuto, kjer je moral odložiti svoj tovor.

Protiletalska granata ranila tri Angleže

London, 25. februarja. AA. (Reuter) Admiraliteta je izdala poročilo, da je med letalskim napadom na Valencijo v torek zjutraj eksplodirala neka protiletalska granata na zadnji palubi križarke »Royal Oak«. Eksplozija granate je laže ranila dva oficirja vojne ladje in enega mornarja. Incident se je pripetil med poletom uporniških letal, ki jih je pregnalo protiletalsko topništvo.

Stroga nevtralnost Švice

Ženeva, 25. februarja. AA. Predsednik švicarske konfederacije Motta je izjavil pred odborom za zunanje zadeve švicarske federalne zbornice, da načelo popolne nevtralnosti tudi nadalje ostane temeljni kamen vse švicarske zunanje politike. Švica ne more in ne bo prevzela nikakih obveznosti, ki bi nasprotovale nevtralnostnemu načelu.

Prostovoljska prepoved v Rusiji

Moskva, 25. februarja. AA. Svet narodnih komisarjev je odobril sklep o prepovedi sovjetskim državljanom, da bi kot prostovoljci stopili v službo tega ali onega vojujočega se španskega tabora. Sklep je stopil v veljavo v noči od 20. na 21. t. m. in je z njim prepovedano novačenje prostovoljcev za Španijo na sovjetskih tleh, tranzit tujih prostovoljcev čez Sovjetsko unijo ter prevoz tujih prostovoljcev s sovjetskimi ladjami.

Finančni škandal v Londonu

London, 25. februarja. AA. Današnji »Daily Herald« poroča, da so v Londonu odkrili velik finančni škandal, v katerega so vpleteni tudi policijski uradniki. Gre za neke davčne in takšne kazni ki niso bile nikdar plačane.

Veliki manevri okrog Sicilije

Rim, 25. februarja. AA. Okrog Sicilije se bodo avgusta vršili hkratu veliki manevri na suhem, na morju in v zraku. Manevrom bo prisostvoval tudi Mussolini.

Ras Desta na svečanostih v Londonu

London, 25. febr. o. Tukajšnje abesinsko poslaništvo je danes objavilo komunike, v katerem sporoča, da je bil abesinski cesar zelo vzradoščen nad povabilom angleške vlade, naj pošlje svojega zastopnika na svečanosti kronanja v Londonu. Abesinskega cesarja bo zastopal na svečanostih ras Desta, ki še vedno vodi na jugu Abesinije borbe prot italijanskim okupacijskim oblastem.

Gladovna stavka v madžarskem rudniku.

Pečuj, 25. febr. z. V tukajšnjem rudniku, ki je last Dunavske paroplovne družbe je stopilo 256 rudarjev v gladovno stavko. Rudarji so se zabarikadirali 200 m globoko pod zemljo in nočejo zapustiti rovov prej, predno ne bodo sprejete njihove zahteve po zvišanju mezd.

Sodelovanje Rusije pri kontroli

Ruske vojne ladje ne smejo priti na Sredozemsko morje

Pariz, 25. februarja. o. Pariški listi se bavijo z delom londonskega odbora za nevmešavanje, pri čemer naglašajo, da sta Francija in Anglija preprečili, da bi se sovjetskim vojnim ladjam dodelil kontrolni pas v Sredozemskem morju. Sovjetska vojna mornarica bo vršila kontrolo le ob Atlantski obali. To je prvi primer, da sta se Anglija in Francija v odboru pridružili stališču Italije, ki se je stalno protivila vsaki misli, da bi se sovjetske vojne ladje pojavile v Sredozemskem morju. »Jour« sklepa iz tega, da predstavlja to preorientacijo francoske politike glede Španije. Po njegovem mnenju je sedaj tudi francoska vlada izgubila vsako upanje, da bi mogla španska republikanska vlada izvojevati zmago. Francoski poslanik v Španiji Herbette je poslal vladi obširno poročilo o položaju v Španiji, v katerem naglaša, da je zmaga generala Franca že gotova stvar in da je v najkrajšem času računati s koncem španske državljanske vojne. Spričo takega položaja ne bi bilo modro, če bi francoska vlada še nadalje podpirala vlado španske ljudske fronte in s tem ogrožala svoje bodoče odnošaje s Španijo, ki bo gotovo v rokah generala Franca.

Izigravanje kontrole

Pariz, 25. febr. AA. Havas: V zvezi s sporazumom glede nevmešavanja izve »Petit Journal«, da so bili angleški vladni krogi obveščeni, da se je v noči tik pred začetkom zapore za prostovoljce v Španijo izkrcalo na raznih krajih nacionalistične Španije 10.000 italijanskih prostovoljcev. To se je zgodilo v noči od četrtka na petek.

»Oevre« piše, da ne bo prepoved nič pomagala če se ne bo izvajala kontrola nad legionarji, ki se zbirajo v Maroku in pa nad četami, ki odhajajo iz Maroka v Španijo. Italijani v množicah pošiljajo svoje prostovoljce v tujsko legijo in tako lahko še dalje podpirajo generala Franca.

Graziani ima zlomljeno hrbtenico

Zanimive podrobnosti o atentatu

London, 25. febr. o. »United Press« poroča, da je šele sedaj uspelo dobiti podrobnejša poročila o dogodkih v Abesiniji o priliki atentata na podkralja maršala Grazianija. Po vesteh omenjene agencije je nastal takoj po atentatu v Adis Abebi strašen pokolj. Oficirji in vojaki, ki so spremljali Grazianija in ki so tvorili častno telesno stražo, so takoj začeli streljati v množico. Pri tem je bilo nad 100 domačinov ubitih, okrog 300 pa ranjenih. Baš to postopanje je omogočilo atentatorjem, da so brez sledu izginili in jih še doslej niso mogli izslediti. Na maršala Grazianija in njegovo spremstvo je bilo vrženih najmanj 10 bomb. Danes je prispel v Adis Abebo s posebnim letalom znameniti rimski kirurg prof. dr. Frugoni, ki bo ponovno operiral maršala Grazianija, ki ima zlomljeno hrbtenico. Sprva so hoteli Grazianija prepeljati v Rim, vendar so zdravniki to odsvetovali, ker ne bi mogel prenesti dolge poti.

Trgovski stan — ogledalo gospodarske moči

V članku »Hrvati — seljaki, Židje — trgovci« piše Hura: »V Zagrebu, Osijeku, Vukovaru, Požegi, Novi Gradiški, Vinkovcih, Belovaru, Koprivnici in Križevcih ni trgovina v hrvatskih rokah, marveč je v rokah doseljenih tujcev. Prehodite Osijek in njegove ulice, pa boste čutili, kakor da niste v hrvatskem mestu... O Vinkovcih smo že pisali. Za ostala mesta bomo v kratkem priobčili statistične podatke in golo resnico. Takrat se bo moral vsak hrvatski rodoljub vprašati: Ali smo mi Hrvati res samo za to, da bomo kmetje, ki bomo prodajali svoje poljedelske proizvode in nosili s težko muko zasluženi denar v blagajne bogatih priseljenih Židov in tujcev? Ne smemo pozabiti, kakorkoli je važen kmetski stan, prav tako vaežn je tudi trgovski stan. Trgovski stan je ogledalo nacionalne gospodarske moči. Mi Hrvati na žalost ne moremo trditi, da imamo nacionalno gospodarstvo v svojih rokah, ker nimamo trgovcev... Pri nas Hrvatih je malo onih, ki so v skrbeh za gospodarsko bodočnost in napredek hrvatskega naroda. Malo je onih, ki se zanimajo in jih boli glava zato, ker gledajo po mestnih ulicah prodajalne ne hrvatske, marveč priseljeniške. Malo je onih, ki že uvidevajo, da ni narodno blagostanje in napredek odvisno samo od kmeta, ki je grandiozen temelj vsakega naroda, marveč da je odvisno tudi od gospodarstvenikov in trgovcev, ki so gibalo narodnega gospodarskega življenja. Tudi mi Hrvati smo poklicani, da bomo ne samo kmetje, da ne pasemo samo živino, da ne kidamo samo gnoja, da ne čistimo samo svinjske kotle, da se ne dušimo samo v plevah, marveč da zavzamemo tudi trgovske, industrijske in gospodarske položaje...« V teh izvajanjih je mnogo resnice in na hrvatskem razumništvu je, da se te razmere čimpreje spremene!

Naši umetniki ne gredo v Pariz!

Na svetovni razstavi v Parizu bi imeli v našem jugoslovenskem paviljonu razstaviti svoje umotvore tudi naši umetniki. Ministrstvo trgovine in industrije je aranžma te umetniške izložbe izročilo odboru trojice — Tomi Rosandiču, dr. Milanu Kašaninu in Milanu Milunoviču. Ta odbor je povabil na udeležbo posamne umetnike, ne pa umetniške organizacije v celoti. Ker je bil ta odbor v ministrstvu organiziran brez vednosti in proti volji umetniških organizacij, so najprvo ljubljanski in zagrebški umetniki odklonili udeležbo na pariški razstavi, sedaj pa so se jim pridružili še njihovi beograjski tovariši. Kakor torej vse kaže, ne bo jugoslovenska umetnost zastopana na svetovni razstavi v Parizu.

Vremenska poročila

Planica: —7, jasno, mirno, 80 snega, sren, mala in srednja skakalnica in drsališče uporabljivo.

Vršič, Krnica: 150 snega, pršič.

Kranjska gora: —7, barometer se dviga, jasno, 40 snega, sren, sankališče uporabljivo.

Pokljuka: —6, jasno, 108 snega, pršič, mala in srednja skakalnica uporabljiva.

Dom na Komni: —6, vzhodnik, 20 pršiča na 200 podlage.

Politični obzornik

Poglavje o sužnjih in tlačanih

Preteklo nedeljo je imela v Zagrebu svoj letni občni zbor »Seljačka Sloga«, ki je kakor znano del dr. Mačkove politične organizacije. Zborovanje je otvoril predsednik Rudolf Herceg, ki je imel obširen govor o seljaštvu. Posegel je pri tem tudi v zgodovino in opisal kako je iz prvotnega sužnja postal tlačan, iz tlačana pa kmet. Izvajal je med drugim: »Za časa Rimljanov so bili med narodi najštevilnejši sužnji. Pa je prišel Jezus in zaklical: Ni bogov na zemlji! Samo en Bog je in sicer v nebesih. Pred tem Bogom so vsi ljudje enaki, zato tudi ne more biti sužnjev... Ker pa je on učil, da ni bogov, marveč da je samo en Bog, so se služabniki bogov zbali njega in njegovih ter so odločili, da ga bodo odstranili. Obtožili so ga, da uči krivo vero, ga mučili in ga končno pribili na križ. Te Jezusove nauke so nato dalje širili ljudje, ki so dobili ime kristjani. Te so služabniki bogov preganjali, mučili in morili. Po treh stoletjih je prišlo do pomirjenja in sporazuma med kristjani in služabniki bogov. Cesar Konstantin je dal cerkvam zemljišča in posestva, na katerih so zopet živeli — sužnji. Razlika je obstojala samo v tem, da so se ti sužnji sedaj imenovali — tlačani. Ljudje so samo spremenili ime in zastavo, a prejšnji sužnji so dalje robovali pod imenom tlačani. Ko so ti tlačani uvideli, da tudi pod novim gospodarstvom ni nič bolje, so se začeli puntati. Gotovo ste že čuli o kmetskem puntu Matije Gubca, ki je govoril: »Seljak hoče biti človek, a ne tlačan!« A tudi on ni imel sreče, tudi njega so umorili, čeprav na drug način, kakor Kristusa!« — Te odstavke Hercegovega govora smo posneli po klerikalni »Hrvatski Straži«, ki je posamezne stavke debelo podčrtala, kar znači, da namerava na te stavke javnost posebno opozoriti. To pot jih priobčuje brez vsakega komentarja, prepričani pa smo, da bo že jutri odprla vse svoje zatvornice in spustila ves svoj gnjev na ubogega Hercega, ker se je upal povedati resnico, da so kmetje morali še pred sto leti robovati in tlačaniti graščakom in cerkvi in da so kmeta osvobodili robovanja in tlake šele — ti preklicani liberalci!

Nevarnost fašizma

Pristaši Ljube Davidoviča so priredili v nedeljo političen sestanek v gostilni »Šanghaj« v Beogradu. Na sestanku so govorili pivaki bivše demokratske stranke Milan Grol, dr. Boža Markovič in Ljuba Davidovič. Milan Grol je v svojem govoru, kakor poroča »Politika«, povdarjal med drugim: »Ni več nevarnosti ne samo za svobod posameznikov, marveč pred vsem za svobodo in celoto države, kakor jo predstavlja fašizem. Zato se morajo vse današnje naše demokratske akcije, naše ali katerekoli druge stranke to pot zliti, združiti v borbo za demokracijo, ne kot stranka, marveč kot načelo, ki edino more prinesti rešitev naših notranjih vprašanj in splošno ozdravljenje.« Na Grolov govor je navezal svoja izvajanja dr. Boža Markovič, ki je naglašal, da more vodstvo te akcije za združitev vseh demokratskih življev v državi prevzeti samo Ljuba Davidovič, ker uživa kot demokrat splošno avtoriteto. Končno je govoril še Davidovič o demokratski ideji in pozival zborovalce, naj ostanejo zvesti tej ideji do konca, kdor pa si ne upa izdržati borbe, ki je neizogibna, pa naj raje preje zapusti demokratske vrste.

Slovenstvo v nevarnosti?

Pod tem naslovom poroča »Kmetski List« v št. 6. na 2. strani: »V zadnjem času je priredila neka prosvetna organizacija na Gorenjskem gospodarski tečaj. Na sporedu je bilo tudi predavanje o stanovski zavednosti kmeta. Predaval je neki gospod iz Ljubljane. Med drugim je povedal tudi to-le: »Kmetski možje in fantje, sicer se mi zelo mudi na vlak, toda nekaj pa vam moram povedati. Pred vsem drugim je potrebno da ste zvesti in neomahljivi katoličani in neustrašni razširjevalci katoliškega tiska. Morda pride kmalu čas, ko bo treba doprinesti žrtve za našo katoliško stvar. Zato vas prosim, da vsak sam pri sebi obljubi, da je pripravljen tudi dati življenje za te prevzvišene ideale. Pa še nekaj je, kar ni nič manj važno, da ste tudi zavedni Slovenci. Kajti slovenstvo je ogroženo. To vi sami čutite. Po slovenskih šolah se danes poučuje neka jugoslovanščina, ki ni ne slovenščina, ne hrvaščina, ne srbščina. Po uradih se nam po tiskovinah vsiljuje pisava, katero mi odklanjamo. Mi zahtevamo čisto slovenščino brez tuje navlake. Zato vas pozivam, kmetski možje in fantje, da napravite konec takemu početju in povzdignete svoj glas, da si priborimo in očuvamo svoj slovenski jezik, ki ga nam hočejo iztrgati!« Po teh besedah je predavatelj hitro odšel.« — Menimo, da bi bil tu vsak komentar odveč!

Borzna poročila.

Curih, 25. februarja: Beograd 10, Pariz 20.3975, London 21.44, New York 438.50, Bruselj 73.90, Milan 22.08, Amsterdam 240, Berlin 176.13, Dunaj 78.25 — 81.80, Praga 15.28, Varšava 82.80, Bukarešta 3.25.

Naše delavstvo in kultura

Slovenski socijalni kulturi posvečen delavski prosvetni večer

Ljubljana, 25. februarja.

Snočnji delavski prosvetni večer »Vzajemnosti« in »Zarje« je bil posvečen slovenski socialni liriki. Moramo ga prišteti med prireditve, ki zaslužijo priznanje v kulturni kroniki, in sicer po značaju, pa tudi po pravi umetnostni vrednosti. Doslej smo bili vajeni na delavskih večerih obširnega — navadno preobširnega — in ne preveč smotreno sestavljenega programa, brez enotnosti in sloga. Skušali so pač nuditi delavstvu, ki nima prilike zahajati na kulturne prireditve, čim več. Snočnja prireditev pa pomeni korak naprej tudi v pogledu kvalitete in enotnosti. Dvorana je bila mnogo pretesna za številno množico, kar je pač v čast obisko valcem delavskih večerov, saj je bila na programu predvsem socialna lirika in mar sikdo bi morda pričakoval, da delavstvo nima smisla za kakršnokoli liriko.

Posebno pozornost je zbudil tudi odlomek iz štiridejanske Seliškarjeve drame »Zlata riba«. Igralci so nastopili pogumno in igrali so doživljeno, kar je pač tudi uspeh režiserja B. Lebana. O drami ni mogoče izreči sodbe, dokler je ne vidimo v celoti na odru. Vsekakor pa kaže, da bi se Seliškar lahko uveljavil tudi v drami, kakor se je v pesmi in romanu.

O odnosu delavstva do kulture je predaval književnik Vinko Košak. Predavanje je bilo dobro po obliki in tudi vsebini, vendar je pa najbrž bilo za delavstvo preveč zgoščeno in preveč poglobljeno, da bi mu poslušalci lahko s pridom sledili. Predavatelj je najprej odgovoril na vprašanje kaj je kultura, potem pa je neposredno prešel na vprašanje, kaj kultura lahko nudi delavstvu in kaj je njen pravi namen. Predavatelj razlikuje tvarno kulturo od duhovne, naglaša pa, da je duhovna kultura zelo odvisna od činiteljev tvarne kulture. V kratkem orisu zgodovinskega razvoja kulture je prikazal, da je duhovna kultura v prejšnjih dobah bila privilegij višjih družbenih plasti, da pa postajajo kulturne dobrine zlasti dandanes čedalje bolj last ljudstva ter da je čedalje več kulturnih delavcev, svetovnih pisateljev, ki se zavedajo svoje kulturne dolžnosti ter pravega poslanstva kulture. Predavatelj je dokazoval, da bi kulture ne bilo brez dela, zato pa morajo biti kulturne dobrine tudi dostopne ljudstvu. Letošnje proslave stoletnice Puškinove smrti dokazujejo, da delavstvo tudi zna ceniti pravilno kulturne dobrine in da zida na kulturnih dobrinah prejšnjih dob svojo, ljudsko kulturo. Predavatelj je prišel do sklepa, da mora biti nosilec kulture ljudstvo in ne le posameznik.

Recitacijski del večera ni bil navaden, kakršnih smo vajeni. To so bile dramatizirane, ponazorjene recitacije v scenskem, odrskem okviru. In prav okvir recitacij je dal notranji vsebini še tem večji poudarek in prepričevalnost. Seliškarjeva Pisma iz ječe je recitiral — ali, recimo »igral« — Isop. Zelo učinkovit je bil zlasti Seliškarjev Zagovor, pesem o služkinji, ki se zagovarja pred sodniki, zakaj je umorila svoje dete. Igrala ter recitirala je res doživljeno Magda Podbevškova. Dober deklamator je Iv. Skuk, ki je recitiral Obup (Seliškar) in Rudnik istega pesnika. Posebno velik uspeh je dosegel s to pesmijo. Pri Klopčičevi pesmi Drejčnik Andrej govori je nastopil Polde Demšar, ki je znan z delavskega odra, ker je z uspehom igral hlapca Jerneja. Škoda le, da nismo slišali cele pesmi. Pri Poslednjem pismu (Seliškar) sta nastopila Skuk in Skukova ter dosegla močan dramatičen učinek. Program je bil prikrajšan za Klopčičevo Noč. Nastopil bi govorilni zbor, ki ga že dolgo nismo slišali na delavskih prosvetnih večerih.

ZLATO IZ SINGAPOREA

Veliki pomorski film Daljnjega vzhoda
CLARK GABLE
JEAN HARLOW
WALLACE BEERY

Dialog v nemškem jeziku.
Trije filmski zvezdniki v borbi:
Eni za zlato, drugi pa za ljubezen!

Premiera jutri v kinu Unionu

Julka pa krade v nervozi

Žrtve zavarovalnih prevar — Po politiki rada glava boli

Ljubljana, 25. ferbuarja.

Včeraj smo poročali o možakarju, ki se je zagovarjal, da je vlomil v blagajno v duševni zmedenosti. Takoj za tem je pa imel senat opravka z Julko Aršičevo iz Trbovelj, ki se je zagovarjala, da je vlomila in kradla — v nervozi. Kadar me prime nervoza, je rekla, moram izvršiti, kar mi pade v glavo. Čudno je seve to, da ji v nervoznih razpoloženjih pridejo na misel ravno vlomi in tatvine.

Julka je še mlada. Služila je pri raznih uglednih rodbinah v Ljubljani, toda dolgo ni nikjer obstala. Lani poleti je obiskala neko svojo prijateljico, ki je bila z gospodarjem na letovišču v vili blizu Tacna. Ob tej priliki si je ogledala prostore, pred odhodom je pa postala »nervozna« in je ponoči vlomila v sobe ter odnesla toliko raznih predmetov, da je policija sklepala, da je imela pomagača. S plenom se je odpeljala domov proti Trbovljam, nakar ji je bilo takoj žal, da je kradla, vendar ne v taki meri, da bi skesano svoje dejanje prišla javit orožnikom. Kmalu so jo izsledili in ji odvzeli plen, tako da lastnik nima skoraj nobene škode. Nekoč je pa okradla svojo prijateljico, ki ji je zaupala torbico, v kateri je bila tudi denarnica. Julka je izmaknila iz torbice denarnico, v kateri je bilo okrog 100 Din. Glede te tavine se je zagovarjala s stisko.

Iz raznih aktov je bilo razvidno, da Julka menda res ni čisto pri pravi pameti. V preiskovalnem zaporu so imeli z njo težave. Ponoči je kričala in hotela pobegniti v sanjah. Sodniku poedincu g. Lederhasu je brž pojasnila, da je tudi mesečna, ker se je rodila v trenutku, ko je izbruhnil pri sosedih velik ogenj. Ko je bila pestunja pri neki družini v Ljubljani, je nekoč kratkomalo pustila otroke na cesti in je izginila. V preiskovalnem zaporu je spisala pismo, na mater, v katerem se je zelo jezila na državnega pravdnika, češ sodniki so dobri ljudje, ampak državni pravdnik jih komandira. Mater je prosila za večjo vsoto denarja, češ da ga potrebuje za podkupovanje sodnikov.

Sodnik ji je prisodil 2 meseca in 2 dni zapora s pripombo, da je to pot kazen majhna, ker ni bila še kaznovana, ko bo pa zopet zaradi tatvin in vlomov prišla na zatožno klopo, bo šlo pa na leta. Julka si je obrisala solze in je kazen sprejela.

LOVIL JIH JE Z NIZKO PREMIJO

Po sleparjih s cenenim kokainom in ugodno prodanimi hranilnimi knjižicami je prišel na vrsto slepar z nizkimi zavarovalnimi premijami. Lupanc Karel je namreč lovil žrtve kot zaverovalni agent na ta način, da je zaračunal zavarovalne premije zelo nizko in je tako marsikoga premamil, da se je zavaroval. Včeraj se je moral zagovarjati samo zaradi enega primera na ta način izvršene sleparije, katero je pa storil kmalu nato, ko je bil izpuščen iz zapora, kjer je odsedel večmesečno kazen zaradi obrtoma izvršenih zavarovalnih prevar.

Razen tega mu je obtožnica očitala, da je neki natakarici izvabil z obljubo, da je samec in da jo bo vzel za ženo, 300 Din v gotovini in hranilno knjižico z vlogo 9000 Din. Ko se je mudil v Zagrebu, je ostal tudi nekemu šoferju avtotaksija okrog 400 Din dolžan.

Oškodovana natakarica je kot priča povedala, kako mu je vse verjela, dokler ni njena sestra izvedela, da je Karel že poročen. Rudar Štih je izjavil, da se je udal obtožencevi vsiljivosti in zgovornosti ter se je zavaroval ter plačal takoj nekaj stotakov, ko je pa poslal zavarovalnici zdravniško spričevalo, je izvedel, da ga nihče ni prijavil. Karel se je zagovarjal, da ni imel prevarnega namena, kar mu pa sodnik ni mogel verjeti, ker se je s takim prevarami pečal že prej obrtoma. Obsodil ga je na 4 mesece strogega zapora.

DVE TAJNI RAZPRAVI

Delavec G. Štefan, doma iz okolice Kamnika, se je moral zagovarjati zaradi prestopka po zakonu o zaščiti države. V neki gostilni je politiziral v večji družbi. Neki tajnik JRZ ga je ovadil, češ da je ob tej priliki govoril proti vladi. Štefan je zanikal krivdo. Neka priča je izjavila, da po politiki rada glava boli in se zaradi tega ni udeleževala inkriminarenega pogovora v gostilni. Glavna priča pa ni prišla in ji je sodnik prisodil globo ter dal nalog orožnikom, naj jo na prihodnjo razpravo privedejo s silo.

Tajna je bila tudi razprava proti nekemu trgovcu iz Ljubljane, ki je bil obtožen, da je posilil v trgovini svojo vajenko, o čemer smo že poročali. Sodišče se je prepričalo, da je obtoženec kriv poskusa posilstva in ga je obsodilo na 3 mesece strogega zapora. Kazen je bila nizka, kajti za take delikte je zagrožena robija do 10 let, obsojenec pa še ni bil kaznovan in je sodišče upoštevalo tudi razne olajševalne okolnosti.

Zborovanje planincev na Sv. gori

Litija, 24. februarja

Pred 30 leti so vneti zasavski planinci ustanovili litijsko podružnico SPD. Pred 10 leti so pa pomladili društvo s pristopom Zagorjanov in od takrat se imenuje naša podružnica SPD: Litija-Zagorje.

V nedeljo 7. marca bomo proslavili vstop v 31. poslovno leto z občnim zborom, ki bo v koči na Sv. gori. To planinsko postojanko smo postavili leta 1931. Tura na Sv. goro ima to prednost, da si lahko izbiraš vedno nova pota. Najbližja pot je s postaje Sava pri Litiji skozi vas Tirna in mimo Rovišč. Pot je dolga pičli dve uri. Razmeroma daljše poti so z Litije preko Mačkovne in mimo Cirkuč. Še daljša, zato pa tem bolj razgledna je pot iz Kresnic mimo Jesenja na Vače od tam pa mimo keltskih grobišč k stari svetogorski cerkvi obdani še danes z zidovjem, ki je v turških časih igralo važno obrambno vlogo. Za povratek imamo več potov mimo vasi Zabave v Medijsko dolino, kjer so znane toplice. Lahko pa gremo tudi čez Šrne planjave na Čolniše in na postajo Zagorje. Vnet izletnik pa bo našel med temi poti še obilo drugih. Posebno privlačna pot je s Save na Sv. goro. Opozarjamo izletnike na Sv. goro, ki ima dobro in ceneno postrežbo. Za ljubitelje narave je zlasti zdaj spomladi najbolji hvaležna tura.

Občni zbor na prvo nedeljo v marcu se bo vršil ob vsakem vremenu. Prične se ob 13. Naši marljivi podružnici SPD želimo ob vstopu v četrto desetletje mnogo novih uspehov.

Kranj in nove državne ceste

Kranj, 24. februarja

Medtem ko je trasa modernizirane državne ceste iz Ljubljane na Gorenjsko že večji del določena, ostaja še vedno odprto vprašanje, kako bo cesta tekla skozi Kranj. Tudi dohod v mesto, to je do savskega mostu je že difinitivna, saj se na Gašteju že gradi preložena cesta z vijaduktom nad železniško progo. Gre tedaj le za vprašanje, kako bo ta modernizirana cesta tekla skozi mesto samo. En načrt, ki bo kmalu star že dve leti, je predvideval novo traso po Stari cesti, mimo Suhadolnika, pod Jegličem in Tidrom z vstopom na sedanjo cesto pri Perivneku. Jeseni je bila izvršena druga trasa, da ne bi cesta tekla preveč daleč od centra mesta, po kateri bi se v principu popravil stari Jelenov klanec, le da bi bil ovinek nekoliko manj oster, ker bi cesta tekla čez zemljišče sedanje Roossove hiše in bi pred Gorjancem prišla na obstoječo.

V torek popoldne se je v Kranju mudila posebna komisija strokovnjakov terenske sekcije v Ljubljani in zastopnikov ministrstva. Komisija je obhodila vso traso od Novega mesta do meje. Traso po Stari cesti je zavrgla, ker bi bila najdražja, pravtako je odločno zavrnila traso čez Rossovo zemljišče in hišo kot absolutno nemogočo, pač pa je v principu sprejela novo traso, ki bi z Jelenovega klanca na ovinku zavila naravnost proti Lenardičevi hiši, potem bi odrezala nekaj vrta gg. Majdiča Antona in Joža ter g. Robrmana, kot glavna žrtev bi pa padla gimnazija, od katere bi nova proga odsekala velik kos ogla nasproti tiskarne »Save«, kjer bi končno prišla na staro cesto. Naprej bi bile pa storjene le manjše korekture. To najnovejšo traso je odobrila tudi občinska uprava. Popolnoma dokončna pa tudi ta rešitev še ni. — Zadeva se bo nadalje proučevala v gradbenem ministrstvu.

Ker je pa po tem zadnjem načrtu, po katerem bi bil Jelenov klanec sicer ne dosti zložnejši kot sedaj, pač pa brez ovinka, najdelikatnejša točka vprašanje gimnazije, za katero bi bilo treba prej zgraditi novo stavbo, se ne more danes reči, kdaj bo ta odsek ceste zgrajen. Zato se bo začasno Jelenov klanec na vrhu poglobil za 1 m in tlakoval. Gimnazijo podirati se seveda ljudem zdi nezaslišan greh — v Ameriki v takih primerih ne pomišljajo — treba pa je pomisliti, da je gimnazija itak premajhna in je povečanje prostorov absolutno nujno, ne glede na to, da današnji prostor gimnazije ob tako prometni cesti radi motenja pouka itak ni prikladen. Gimnazija bo le pridobila, če bo zgrajena nova večja, modernejša in na drugem ugodnejšem prostoru. — Z vprašanjem ceste bo tako rešeno tudi vprašanje gimnazije. —

K mestnemu proračunu

si dovoljujemo stanovalci Trdinove in sosedne Cigaletove ulice predložiti še prošnjo da bi se v tem proračunu že vnesla prepotrebna postavka za ureditev teh dveh ulic, ako še ni vnešena.

Stanujemo v centru mesta ,poleg justične palače in plačujemo temu primerno visoke najemnine. Skozi obe ulici gre živahen avtobusni promet v smeri na Ježico, proti Kamniku, Vranskemu in celo v Celje. Toda pešci moramo gaziti visok sneg na čez ob južnem vremenu pa bomo kmalu morali s čolni po brozgi čez sneg.

V teh ulicah se nikdo ne briga za blato in sneg pometačev ni videti in če ne bodo smetarji redno hodili, bodo stranke primorane odlagati odpadke kar na ulico. Ponoči je temačno kot v katoliškem srednjem veku.

In vendar imajo v teh dveh ulicah svoje sedeže razna združenja, društva in gospodarske pisarne; poleg tega ima tam sedem advokatov svoje poslovalnice. Okoliš je torej po strankah brez ozira na stanovalce precej frekventiran in je skrajni čas, da se ti nedostatki odstranijo.

Ker že nosimo stanovalci teh dveh ulic vsaj ista bremena kot naši sosedje na Miklošičevi cesti, vljudno ponovno prosimo, da se nam nudi to vsaj nujno potrebne ugodnosti mestnega centra da ne bo Ljubljana je še vedno samo dolga vas.

Prizadeti občani

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri.

Četrtek 25. februarja: Korajža velja! Red Četrtek.
Petek 26. februarja: zaprto.
Sobota 27. februarja: Dr. Premierski abonma.
Nedelja 28. februarja: Ob 15. uri: Dež in vihar. Izven. Znižane cene od 20 Din navzdol.
Ob 20. uri: Simfonija 1937. Izven. Znižane cene od 20 Din navzdol.

•

Premiera Nušičeve komedije »Dr« bo v soboto za premierski abonma. Pisatelj je orisal v njej parvenijski svet in njegove napake, ter podal na podlagi zgodbe o krivično pridobljenem doktorskem naslovu sliko najrazličnejših tipov. Delo je zrežiral Bratko Kreft.

Fraserjev »Zadnji signal» je igra, ki prikazuje angleško burski konflikt v Transvaalu. Kot predstavnika obeh narodov in zastopnika njihovih mišljenj in stojita nasproti stari Roos (Levar) in Captain Gordon Wilson (Debevec) kot posrednik med obema ekstremnima svetovnima nazoroma pa stoji mladi Johannes Roos (Jan). Glavno žensko vlogo Viktorijo, bo igrala ga Vida Juvanova, v važnih vlogah so zaposleni gg. Cesar, Skrbinšek, Sancin, farmarje igrajo: gg. Plut, Potokar, Bratina, ordonanca pa g. Pianecky. Delo je zrežiral Ciril Debevec.

OPERA

Začetek ob 20. uri.

Četrtek 25. februarja: Baletni večer. Red A.
Petek 26. februarja: zaprto.
Sobota 27. februarja: Pikova dama. Red B.
Nedelja 28. februarja: Ob 15. uri: Pri treh mladenkah. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol. Ob 20. uri: Lucia di Lammermoor. Gostovanje Josipa Rijavca. Izven.

•

Pri svojem drugem in zaenkrat poslednjem nastopu bo Jos. Rijavec, ki ga je občinstvo ob njegovem prvem nastopu v sredo sprejelo z burnimi in spontanimi ovacijami, pel eno svojih najboljših partij: Edgarda v Donizettijevi »Lucia di Lammermoor«. To partijo poje Rijavec sicer hrvatsko, nemško in italijansko. Kljub temu pa jo je za Ljubljano naštudiral v slovenščini, da tudi na ta način dokaže, kako mu je domača opera pri srcu.

Glavne partije v novi operi »Ero z onega sveta«, katere premiera bo 4. marca, pojejo ga Kogojeva (Doma) in Župevčeva (Giula) ter gg. Betetto (Marko), Franci (Mića-Ero) in Janko (mlinar Sima). Študirata jo ravnatelj Polič in režiser ing. P. Golovin. Inscenacija po načrtih arh. ing. E. Franza. Originalne kostime je posodilo Narodno gledališče v Zagrebu.

Adamičev koncert v Celju

Celje, 23. februarja.

Tudi Celje ni moglo drugače, kot da se je spomnilo pokojnega skladatelja Emila Adamiča, in sicer s koncertom pevskega društva »Oljka« ki vzrajno goji pesmi v moškem zboru. Celjsko pevsko društvo s starejšo tradicijo pa poje v mešanem zboru s koncerti a capella skladb, pa tudi dela večjega obsega z instrumentalno spremljavo. Koncert Oljke v veliki dvorani Narodnega doma bi bil zaslužil po svojem namenu lepši obisk celjskega občinstva, kot ga je bil deležen. Menda je res tudi v Celju, kot v Ljubljani pust pustil popustnega mačka in povzročil desinteresiranost publike za kulturne prireditve. Zbor Oljke je na dekoriranem odru, (v ozadju velika slika danes vsepovsod uveljavljanega mojstra) zopet pod vodstvom svojega pevovodje g. M. Videčnika zapel Anton Foersterjevo, prav za to priliko primerno kantato »Umrl je mož«. Predsednik Ipavčeve župe Južnoslovenskega pevačkega saveza g. prof. in skladatelj Vasilij Mirk je v obširnem govoru orisal življenje in bogato glasbeno delo pokojnega skladatelja, motivi so gi iz raznih strani in vidikov. Temeljito sestavljen govor bi bilo treba ponatisniti v znanje in vednost vsem poznavalcem in nepoznavalcem Adamičeve izredne tvorne sile. —

Spored koncerta je prinesel 10 izključno Adamičevih skladb, vzetih večinoma iz založbe pevskega društva »Ljubljanski Zvon« ter glasbenih prilog lista »Zbor«. Učinkovita »Zdravica«, popularni »Oženil se bom« »Lucipeter ban«, »Za njega vse pretrpi« in podobne priljubljene pesmi je zbor »Oljke« odpel v razmeroma kratkem času in le z enim odmorom. Zbor »Oljke« je v vseh 4 glasovih dobro zaseden, v intonačnem oziru se mu trenotno zatakne, poje pa vneto, navdušeno in sveže, pazi tudi na dinamiko, le tenoristom bo treba kultiviranja glasov, da ne bodo rezali in ne stopali s prevelikomočjo iz okvira sozvočja. Pevovodja ima zbor dobro v oblasti in ga vodi umerjeno, tako da so skladbe našega največjega mojstra vokalnega stavka, nejzčrpne invencije ostavile v srcih poslušalcev globok dojem. Zbor in njegov dirigent sta prejela po vsaki odpeti točki z dolgotrajnim ploskanjem pohvalo za svoj trud. — Prijetno prireditev, ki je delala Oljki čast so posetili poleg g. govornika prof. Mirka iz Maribora, še v zastopstvu Hubadove župe J. P. S. skladatelj g. Žorko Prelovec iz Ljubljane, za CMD gg. predsednik prof. Fink in pevovodja Pec Šegula, g. skladatelj Ciril Pregelj, le nestor naših skladateljev g. dr. Anton Schwab je zaradi bolezni opravičil svojo odsotnost.

Po koncertu se je vršil v restavracijskih prostorih Narodnega doma prisrčen družtveni večer na čast g. prof. V. Mirku. Izgovorjena je bila marsikatera pametna in tudi šaljiva beseda, ki je osvetlila pokojnega skladatelja Adamiča v živi luči, pevski zbor »Oljke« pa je izpolnil večer s petjem ubranih umetnih in narodnih pesmi. Želim, da slede lepemu vzgledu tudi drugi zbori širom Slovenije, saj itak ni nobenega spora da, na katerem ne bi bilo Adamičevih skladb.

Z. P.

Iz Celja

—c **Celjski mestni svet** bo imel v petek 26. t. m. ob 18. redno sejo. Na dnevnem redu je razprava in sklepanje o občinskem proračunu za leto 1937-38.

—c **Prekinitev dobave toka.** Zaradi nujnega popravila na omrežju bodo Kranjske deželne elektrarne v nedeljo 28. t. m. od 8. do 14.30 prekinile dobavo toka v Celju in okolici.

—c **Obrtna trgovinska in industrijska razstava v Celju.** Pri trgovskem sodišču v Celju je bila pred kratkim registrirana zadruga »Celjska obrtna razstava r. z. z o. z.«, ki bo priredila letos od 1. do 15. avgusta v mestni narodni šoli v Celju razstavo obrti, trgovine in industrije pod imenom Celjska razstava«.

—c **Regulacija Savinje** v drugi etapi bo končana do konca maja Proračun za regulacijo Savinje v tretji etapi znaša 2 milijona 480.000 dinarjev, proračun za celokupno regulacijo Savinje od tretje etape do vštete sedme etape, t. j. od Košnjice mimo Starega gradu do promenadne brvi pri mestnem parku pa 16,043.000 Din. Da se regulacija Savinje v vsem obsegu čim bolj pospeši, bo banska uprava najela posojilo v znesku 16 milijonov dinarjev. To posojilo bi odplačevali država, banska uprava, celjska mestna občina in celjski sreski cestni odbor. Ker bo treba na ovinku pod Starim gradom preložiti železniško progo in namestu sedanjih dveh železniških mostov zgraditi nov most pri bodočem podaljšanem izlivu Voglajne v Savinjo, bo železniška uprava prispevala za ta dela, ki niso upoštevana v proračunu za regulacijo Savinje same 11,500.000 Din. Predvidena je tudi nadaljnja regulacija Savinje od promenadne brvi pri parku do mestnega zavetišča v Medlogu in regulacija ovinka Savinje pod Laškim, ki bi stala približno 3 milijone dinarjev.

—c **Celje: Atletik.** Letošnje tekmovanje za podsavezno prvenstvo se bo pričelo v nedeljo 28. t. m. V Celju bosta nastopila kot prvi par SK Celje in SK Atletik Tekmna, ki bo gotovo izredno zanimiva in napeta, se bo pričela v nedeljo ob 14.30 na Glaziji. Za tekmo vlada živahno zanimanje.

—c **Važno za gozdne posestnike.** Mestno poglavarstvo v Celju razglaša: Glede na izredno bogato semensko leto 1936., posebno igličastega drevja se pozivajo vsi gozdni posestniki ki imajo v svojih gozdovih prazna nepogozdena ali ne dovoljno pogozdena mesta, ki se morajo brez izjeme v smislu določil zakona o gozdih pogozditi, da površine, ki so močno zaraščene z gozdnim plevelom — ostrogo, mahovino, borovničevjem vresjem praprotjo in podobnim — prekopljejo tako, da se omogoči nabat semena, ki ga bodo zemeljski prvi topli pomladanski vetrovi daleč naokrog, na zdravo in koristno zemljo, kjer ima seme vse potrebne pogoje za dobro kalitev in rast. Ker se pojavijajo topli vetrovi konec februarja in v prvi polovici marca, se opozarja na pravočasno izvršitev prireditve tal. Gozdni posestniki si na ta način prihranijo mnogo stroškov umetnega pogozdovanja, ker se jim goljave in pleše v gozdih z naravno zasemenitvijo najuspešnejše pogozdijo z gostim, zdravim in talnim ter klimatičnim prilikam odgovarjajočim igličastim pomladkom.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Četrtek, 25. februarja, katoličani: Valburga.

DANAŠNJE PRIREDITVE:

KINO MATICA: Amok.
KINO IDEAL: Kri ni voda.
KINO SLOGA: Mesto Anatol.
KINO UNION: Cvetje iz Nice.
ZKD: Pastir Kostja ob 14.15 v Matici.

Društvo prijateljev Slovenskih goric: občni zbor ob 20. v stranski sobi Emonske kleti (kavarna Emona — restavracija).

Razstava slik Slavka Tomerlina v Jakopičevem paviljonu.

Foto večer SPD: predavanje prof. Janka Ravnika o foto povečavah ob 20. v društveni temnici na Aleksandrovi cesti 4.

Splošno žensko društvo: Predavanje prof. dr. Gogala »Nove metode vzgoje« ob 20. v meščanski šoli pri Sv. Jakobu.

Društvo brezposelnih profesorskih kandidatov občni zbor ob 15. na III. drž. realni gimnaziji.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9. Ramor, Miklošičeva cesta 20, Gartus, Moste — Zaloška cesta.

Izpod sita

Vse je zdaj narobe, ves svet je postavljen na glavo. V starih časih so se ljudje bali zaporov in kaznilnic kakor vrag križa, zdaj se pa celo navdušujejo za čast kaznenca. Oni dan je amnestija odprla mnogim kaznencem zapore ljubljanskega sodišča, toda kmalu so se jeli vračati. Ne mine skoraj dan, da bi ne zaprli tega ali onega pomiloščenega znanca ljubljanskih zaporov. Nekaterim se je življenje v zaporih tako priljubilo, da vsako zimo kar sami silijo za zaklenjena vrata in zamrežena okna. Eni nimajo kje prezimiti, drugim se pa noče delati in skrbeti za to, kam bodo položili čez zimo glavo. Tako imajo zapori vedno dovolj gostov in vse kaže, da jih bodo imeli še več.

V našem splošnem napredku bo treba misliti tudi na to, kako bomo razširili zapore in dobili po možnosti še nove. Če že nimamo prisilnih delavnic, kamor bi spravljali lenuhe in postopače na prisilno delo, imamo pa zapore, kamor hodijo ljudje kar prostovoljno na prisilno lenuharenje.

Iz Maribora

— **V soboto bo premiera** Ortnerjeve učinkovite ljudske igre »Čevljar Anton Hit«, ki se je morala zaradi bolezni v ansamblu preložiti. Delo riše v desetih preprostih slikah dramo čevljarja Hita in njegovo ljubezen do fotografove Ane. Vmes je mnogo pristno vaškega življenja z vsemi njegovimi resnimi pa tudi smešnimi stranmi. Režiser je Peter Malec. Večje uloge igrajo P. Kovič, Kraljeva, Gorinškova, Gorinšek in Košič.

— **Akcija za meljski most.** Vprašanje zgraditve prepotrebnega mostu preko Drave v Melju je bilo že mnogokrat predmet raznih razprav, vendar pa žalibog vselej brez uspeha. Te dni je pobrenški občinski svet, ki je na stvari najbolj zainteresiran, začel akcijo, ki bo morda uspešnejša. Na seji je bil sprejet sklep po katerem je občinski svet na Pobrežju odposlal na mariborsko mestno občino resolucijo v kateri zatevajo skupno akcijo za zgraditev meljskega mostu.

— **Drevi zopet gostuje Udovičeva** v operetu »Sveta Anton, vseh zaljubljenih patron«. Predstava je za red A.

— **Učna doba krojačev podaljšana.** Na zadnjem občnem zboru Združenja krojačev in sorodnih obrti v Mariboru so med drugim razpravljali o učni dobi. Soglasno je bil sprejet sklep, da se v Mariboru podaljša učna doba krojačev od 3 na 4 leta. Sklep so predložili nadrejenim oblastem.

— **Zanimiva okrožnica.** Na državnih in samoupravnih uradih je te dni krožila zanimiva okrožnica, ki opozarja uslužbence, da bo brezpogojno odpuščen vsak, pri katerem bi našli kake monopolske predmete, tobak, cigarete, vžigalnike ali kresilne kamenčke.

— **Vlom.** Preteklo noč so neznani storilci vdrli v stavbeno barako pri novi stavbi »Ljudski samopomoči« na Aleksandrovi cesti in pobrali vse orodje v vrednosti preko 1200 dinarjev. Policija je vlomilcem že na sledi.

— **Stavka se nadaljuje.** V mariborski bolnici se stavka zdravnikov - volonterjev nadaljuje. Stavkujoči vztrajajo na tem, da jim uprava nudi skromen honorar ali vsaj primerno stanovanje in hrano.

Iz Ptuja

— **Občni zbor sreskega odbora** RK v Ptuju, je bil 21. t. m. v deški osnovni šoli pod predsedstvom g. dr. Matije Mrgoleta, ki je v svojem daljšem poročilu omenjal delovanje odbora. Odbor je lani poslal 14 siromašnih in bolehnih otrok v počitniško kolonijo pri Sv. Martinu na Pohorju. Odbor je priredil tudi bolniški tečaj, katerega je obiskovalo 28 udeležencev. Odbor je naklonil 300 Din podpore meščanski šoli in 300 Din reševalnemu oddelku gasilske čete. Pri volitvah je bil izvoljen stari odbor s predsednikom dr. Mrgoletom.

— **Cigani na delu.** Poročali smo prec kratkim, da so neznani vlomilci obiskali hišo posestnika Antona Šegula v Pacinjah, kjer so odnesli raznega blaga v vrednosti nad 8.000 Din. Ker se je v okolici Pacinj potikala družba ciganov je sum padel na nje in so jih orožniki aretirali. Cigani imajo pa na vesti še več drugih vlomov.

— **Tatvina kolesa.** Te dni se je mudil v Ptuju po opravkih posestnik Anton Rosenfeld iz Pobrežja. Zavil je tudi v neko gostilno ter ta čas prislonil kolo k zidu pred gostilno. Ko se je vrnil, kolesa ni več našel. Tatvino je takoj prijavil policiji. Kolo je znamke Opel in je vredno 600 Din ter ima tvorniško številko 84374-26.

Matineja Z. K. D.

PASTIR KOSTJA
RUSKO SOVJETSKI VELEFILM

DUHOVITA PARODIJA DANAŠNJEGA MODERNEGA ČASA!
MELODIJE, KI JIH POZNA VES SVET!
NOVA KOPIJA!
Danes ob 14.15 v Elitnem kinu Matici
Dopolnilni program Matinejske cene Din 3.50 in 5.50

DNEVNE VESTI

— **Posojila Državne hipotekarne banke slovenskim mestom.** Državna hipotekarna banka je odobrila v zadnjih mesecih Ljubljani 30,000.000, Mariboru pa 18 milijonov Din posojila za sanacijo Mestnih hranilnic. Včeraj je pa upravni odbor Državne hipotekarne banke na svoji seji odobril Celju dolgoročno posojilo 5,000.000 Din, ki naj se tudi v celoti porabi za sanacijo Mestne hranilnice.

— **Otvoritev podmorskega kabla med Jugoslavijo in Francijo.** Včeraj popoldne je odpotoval poštni minister dr. Kaludjerčič v Igalo, kjer bo v nedeljo svečano otvorjena kablogramska postaja, ki veže našo državo preko Tunisa s Francijo.

— **Harry Piel pride v Dalmacijo.** Znani nemški filmski igralec Harry Piel, ki je bil lani v Splitu in Dubrovniku, kjer je posnel nekaj prizore za svoj film »90 minut čakanja« prispe v kratkem zopet v Dalmacijo in sicer na počitnice.

KINO SLOGA
TEL. 27-30
Premiera! Premiera!
MESTO ANATOL
Pretresljiva borba za tekoče zlato (olje) polna pohlepa in ljubosumnosti, podvig in propast malega balkanskega mesteca
Brigitte Horney Gustav Fröhlich

KINO MATICA
TEL. 21-24
Ljubavna tragedija pod tropskim nebom
AMOK
Valerij Inkišinov, Marcelle Chantal

KINO UNION
TEL. 22-21
Danes poslednjič!
Vesela opereta
CVETJE IZ NICE
Erna Sack — Paul Kemp, Jane Filden,
Predstave ob 16., 19.30 in 21.30 uri

— **Mezdna gibanja.** Kolektivno pogodbo jeseniškega kovinskega delavstva bo danes najbrž podpisala tudi večinska strokovna organizacija. — Jutri se začno pogajanja za sklenitev kolektivne pogodbe v stavbni stroki, in sicer ob 8. dopoldne v Delavski zbornici. Pogajanja je sklicala Inspekcija dela. Razpravljati bodo začeli zopet od začetka, ne glede na pogajanja, ki so se začela lani decembra. Pričakujejo, da bodo pogajanja trajala približno mesec dni, ako pojde vse po sreči, sicer se pa lahko še zavlečejo. — Jutri se tudi začno pogajanja za kolektivno pogodbo za pleskarje in soboslikarje, ki so organizirani v Zvezi lesnih delavcev. Pogajanja bodo zvečer v Delavski zbornici in bodo najbrž v nekaj dneh končana

— **Okrevališče crikveniške jugosl.-češkoslovaške lige.** Kakor češkoslovaško-jugoslov. lige, tako se tudi jugosl.-češkoslovaške lige udejstvujejo od leta do leta bolj pri konkretnem delu za bratsko sožitje slovanskih držav. Naša javnost je že dovolj poučena o uspehih tega dela, zlasti o velikem delu Čehov v prid našim dijakom. Krona tega dela je Aleksandrov kolegij v Pragi, ki so zanj Čehi žrtvovali 6 milijonov Kč. Da bi se mi vsaj nekoliko oddolžili Čehoslovakom, je v crikveniški jugosl.-česl. ligi vzniknila zamisel, da se zida obmorsko okrevališče, ki bi naj služilo predvsem češkoslovaškim delavcem na polju dela za bratsko vzajemnost, in sicer onim, ki si drugače ne morejo privoščiti bivanja ob morju. Del tega okrevališča bi bil tudi namenjen češkoslovaškim akademikom. V okrevališču bo 13 sob skupaj s 30 posteljami in 4 skupne spalnice s 45 posteljami za dijake. Okrevališče se bo postopno širilo ter bo nudilo končno prostora 100 gostom, a še 150 postelj dijakom. Da bo lepa zamisel čim prej uresničena, je odvisno predvsem od naše javnosti, ki bi naj akcijo za zidanje podprla gmotno in moralno.

— **Vsi likovni umetniki odklonili sodelovanje na pariški razstavi.** Za zagrebškimi in ljubljanskimi so tudi beograjski likovni umetniki odločno odklonili sodelovanje na pariški razstavi. V torek zvečer so imeli sejo, na kateri so se v celoti pridružili stališču zagrebških in ljubljanskih tovarišev. Odbor za organizacijo naše udeležbe na pariški razstavi je bil ustanovljen brez znanja in proti volji naših umetnikov in ne nudi potrebne garancije za to, da bi se naša umetnost dostojno predstavila na važni mednarodni tekmi moralne in duhovne kulture. Zdaj bo menda vsem jasno, da je treba postaviti organizacijo naše udeležbe na pariški razstavi na drugačno podlago in poveriti jo možem, ki vživajo zaupanje v poštev prihajajočih umetnikov.

— **Nov grob.** Na Vrhniki je umrla snoči daleč naokrog znana trgovka in posestnica ga. Ivanka Grampovčan. Njena trgovina je na najboljšem glasu. Blago gospo bodo težko pogrešali vsi, ki so jo poznali. Pogreb bo jutri ob 15.30 na vrhniško pokopališče. Bodi je lahka zemlja, žalujočim naše iskreno sožalje.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo spremenljivo vreme. Včeraj je deževalo v Beogradu in Skoplju. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 11, v Ljubljani, Beogradu in Skoplju 8, v Mariboru 7, v Zagrebu 6, v Sarajevu 4. Davi je kazal barometer v Ljubljani 755, temperatura je znašala 0.4.

— **Zasledovani cigani.** K trgovcu Franju Dolanskemu v Slavetiču so prišli te dni trije ciganke, ki jim je kmalu sledila tudi tolpa ciganov. Pričela se je živahna kupčija s konji in so cigani ki so jim vneto pomagale ciganke, slednjič ogoljufali trgovca za 5000 Din, povrh pa izvabili od njega še za 1800 Din živil. Cigani so se potem odpeljali proti Gorenjski. Bili so člani družine Nikoličev, ki se vobče pečajo s konjskimi kupčijami.

— **Ukradeno kolo. Izpred Pečnikove gostilne na Stožicah je bilo te dni ukradeno kolo znamke »Alldicht«, last Ivana Jernejca.** Tat je odpeljal kolo proti Tomačevemu, kjer je kolo razdrl ter odnesel le plašče in dinamo svetilko in sedlo, dočim je druge dele kolesa pustil: pozneje so jih našli in vrnili lastniku.

— **Pekel v rodbini mesarskega pomočnika.** Zagrebška policija je aretirala ženo mesarskega pomočnika Marijo Boltek, ki je hotela eno svojih hčerk živo sežgati, drugo pa zaklati s kuhinjskim nožem. Boltekova je na policiji pripovedovala, da je mož tako grdo ravnal z njo, da je končno obupala nad življenjem in hotela usmrtiti najprej svoji hčerki, potem pa še končati življenje sebi. To bi bila tudi storila, da ni priskočil v zadnjem hipu mož in ji preprečil grozne nakane.

Danes ob 20. uri dva velefilma
PASTIR KOSTJA
in HARRY PIEL
v najnovejšem filmu:
SVET JE MOJ
Nevidni človek gre skozi mesto
KINO MOSTE
Cene Din 2.50, 4.50 in 6.50

— **Samomor osmošolca v Zagrebu.** Včeraj popoldne se je ustrelil v Zagrebu osmošolec Gjorgje Hinić, sin orožniškega narednika. Ustrelil se je na cesti in bil je takoj mrtev. Kaj ga je pognalo v smrt ne ve nihče, niti njegov nesrečni oče.

— **Obesil se je pod oknom sanatorija, kjer leži njegova žena.** V Zagrebu se je obesil v torek ponoči trgovski pomočnik Ivan Wagner in sicer pod oknom Merkurjevega sanatorija, kjer leži njegova žena. Od žene je bil ločen, in najbrž tiči v tem vzrok njegovega obupa.

— **Roparski napad.** Na poti med Travnikom in Ugro je bil v torek napaden strojevodja Štefan Betek. Napadalci so ga pretepli in vrgli na tračnice, da bi ga povozil vlak. Zahtevali so od njega denar, ki ga pa ni imel. Slučajno je pa prišel kmalu po napadu po isti poti Mato Lovrič ki je Beteka v zadnjem hipu rešil, da ga ni razmesaril vlak. Orožniki so napadalce že aretirali.

— **S sekiro in nožem razmesaril snaho.** V vasi Barana blizu Virovitice je 60letni Andrija Stanisavljević v torek s sekiro in nožem razmesaril svojo snaho Jeleno, s katero se oče in sin nista razumela. Raspara ji je trebuh in jo obdelal z nožem po vsem telesu. Najbrž mu je pomagal tudi sin.

Iz Ljubljane

—lj **Mala zadružnica za pokojnim ing. Milanom Šukljetom** bo jutri ob 7. zjutraj v frančiškanski cerkvi.

—lj **Na Tržaški cesti, ki je bila prejšnje čase cesarska, dočim je zdaj beraška** — ker roma toliko beračev po nji — so razstavljeni kupi raznega cestnega gradiva. Največ je seveda blata, ki menda dandnes tudi spada med gradivo. Toda priznat je treba, da na cesti čaka tudi precej zdrobljenega kamenja za posipanje. Tržaško cesto sicer pogosto posipavajo, toda blata je vendar vedno dovolj, pač zaradi živahnega prometa. Krpanje ne zaleže mnogo, kjer je potrebna nova suknja. Na Tržaški cesti pa bi bil potreben tlak kakor na Tyrševi in Dolenjski. To neprestano ugotavljamo in menda zaleže toliko, kakor če bi cesto v resnici tlakovali, saj ostane vedno vse le pri besedah.

—lj **Bohoričev jutranja pesem, ki jo je mojstersko opremil g. prof. Matija Tomc,** predstavlja svojevrstno delo, strogo in resno, pravo liko trdega časa v katerem je nastalo. »Minula je že strana nuč, iz teme je postala luč, veseli dan zdej gori gre, sonce svojo luč razprostre«. Iz pesmi diha hvaležnost preprostih ljudi, ki so se zbudili iz nočne negotovosti, iz ur, ko svet spi in hodi okrog hudič kakor lev, ki išče koga bi požrl. Hvaležnost preveva duha in srce ljudi. Z zahvalo se obračajo k Bogu, da jih je to noč varoval in jim dal spet učakati svetlega dneva. Ženske, moški in otroci vedo za to Gospodu hvalo. Na koncu se obrnejo nanj s prošnjo, naj varuje družino, očeta, mater, bratce in sestrice, »vso družbo«.

—lj **Puškinova proslava Ruske Matice.** Ruska Matica priredi v ponedeljek 1. marca ob 20. v dvorani Trgovskega doma (Gregorčičeva ul. 27) akademijo v počastitev Puškinovega jubileja. Otvoritvenemu govoru predsednika R. M. univ. prof. dr. E. Spektorskega in predavanju dr. N. Preobraženskega bodo sledile recitacije in muzikalne točke, ki jih izvajajo članice Narodnega gledališča ga. M. Nablocka, gdčna O. Oljdekopova, član Narodnega gledališča g. A. Kolacijo in g. prof. M. Lipovšek. — V soboto, dne 27. februarja, ob 20. v dvorani bivšega hotela Tivolija priredi ruska in slovenska mladina pod pokroviteljstvom Ruske Matice Puškinov večer. Na sporedu so recitacije Puškinovih pesmi, pevske točke in inscenacije. Na obe proslavi so vabljeni vsi prijatelji ruske književnosti.

—lj **Rdeči križ,** pododbor za mesto Ljubljano bo imel svoj letni občni zbor v petek 5. marca ob 18. uri v dvorani Okrožnega urada na Miklošičevi cesti z običajnim dnevnim redom. V slučaju nesklepčnosti se vrši občni zbor pol ure kasneje. Članstvo vljudno vabi odbor.

—lj **Obupan siromak.** Snoči so reševalci prepeljali v bolnico 28letnega brezposelnega krojaškega pomočnika Jakoba Lovreca. Nesrečnež je bil že dolgo brez vsake pomoči in je taval okrog po deželi iščoč dela. Po povratku nazaj v mesto tudi ni mogel dobiti dela in je ostal celo brez stanovanja. To ga je tako potrlo, da je sklenil končati si življenje in si je snoči nekje v mestu prerezal vrat. K sreči si obupanec ni ranil glavne žile in bo ostal pri življenju.

—lj **Vid vaših oči si obvarujete le z optično čistimi brušenimi stekli, katere si nabavite pri strokovnjaku Fr. P. Zajcu,** izprašanem optiku, Stari trg 9, Ljubljana.

—lj **Foto večer** priredi SPD drevi ob 20. uri v društveni foto temnici na Aleksandrovi cesti (vhod iz pasaže). Predaval bo g. prof. Janko Ravnik o foto-povečavah. Udeležba za člane SPD brezplačna. Planinci foto-amaterji udeležite se zanimivega predavanja v čim večjem številu.

—lj **Koncert Ljubljanske filharmonije,** ki ga bo 8. marca dirigiral Rhene-Baton je po svojem številu VI. Po kakovosti dirigenta in sporeda bo ta koncert brez dvoma dokaz življenjske sile te naše prepotrebne ustanove.

—lj **Občni zbor Glasbene Matice ljubljanske** je v ponedeljek 15. marca ob 20. uri v Hubadovi pevski dvorani z naslednjim dnevnim redom: Otvoritev po predsedniku, tajniško poročilo, blagajniško poročilo, poročilo računskih pregledovalcev, določitev vpisnine, ustanovnine in članarine, slučajnosti.

—lj **Vlomi in tatvine.** V torek je nekdo vlomil v prekajevalnico I. Fisterja na Zaloški cesti ter odnesel nekaj mesa. Vlomilec je s ponarejenim ključem odprl tudi ročno blagajno in pobral iz nje vso gotovino, v znesku 140 Din. Istega dne je bilo vlomljeno v kuhinjo Ivana Lukaccrja v Hranilniški ulici 6. Tat je odnesel uro budilko in pa zavoj kave ter sladkorja. V veži je snel s kolesa dinamo svetilko, nakar je izginil v noč. V bufetu na Tyrševi cesti je neznanec odnesel Ivanušu Albertu majhen ročni kovčeg v katerem je imel več obleke v vrednosti 800 Din. Uradnica Pavlina Chraska, stanujoča v Tovarniški ulici 26 je te dni pogrešila 720 Din: denar je imela shranjen v omari. Ugotovila je, da se je v njeni odsotnosti splazil v stanovanje neki brezposelnež, ki ji je denar ukradel. V ponedeljek ponoči so neznanci silom odprli vrata gostilne v Florjanski ulici 24 in ukradli steklenico z 2 l vina.

—lj **»Zakonci stavkajo«** je naslov kmečke burke, ki je dosegla pri dosedanjih predstavah popolen uspeh. Posetniki sploh niso prišli iz smeha. Šentjakobčani vabijo, da si ogledate to igro v soboto 27. in v nedeljo 28. t. m. ob 20.15 uri. Da ne bo navala pri večerni blagajni, prosimo občinstvo, da si preskrbi vstopnice pravočasno pri dnevni blagajni.

—lj **Narodna galerija.** V nedeljo ob 11. dopoldne bo vodstvo v glavni dvorani Narodne galerije: Naši baročni slikarji. Vodi dr. Marijan Marolt.

Iz Ljutomera

— **Sokol Mala Nedelja.** Sokolska četa pri Mali Nedelji je 14. t. m. pokazala, da lahko sokolstvo tudi na podeželju vzdrži razne persekucije. Želo so se zmotili tisti, ki so prerokovali in vidno želeli četi skorajšnji konec. Četudi je med zadnjim letom odpadlo nekaj »takozvanega« članstva, je ostalo baš zato izčiščeno in prekaljeno. Zelo umestno in poučno je bilo geslo na krasno pripravljenem odru: »Ni toliko nam, koliko nas je važno je, kdo smo!« Zbor je vodil naš prvi starosta br. Ivan Čeh. Vsa poročila so bila vestno in skrbno pripravljena. Iz njih smo slišali toliko dela je bilo med letom storjenega in koliko požrtvovalnosti in ljubezni do sokolske stvari je bilo doprinešenje. Nova uprava z br. Ivanom Čehom na čelu nam jamči, da lahko četa ponosno in samozavestno stopa v šesto leto svojega obstoja. Sprejeti načrt Petrove petletke, obsegajoč javno čitalnico, izpopolnitev odra, dozidava doma ureditev letnega telovadišča in delovni načrt za bodoče leto živo priča, da je četi in njeni upravi res do dela in vsestranskega razvoja. Želimo sokolski četi ob njenem petletnem jubileju čim več uspehov.

— **Drevo bi skoraj porušilo hišo.** V Radgoni so na grajskem griču podirali stara debela jesena. Grič pa visi strmo proti Muri, kjer je banovinska cesta. Pri podiranju orjaških dreves so imeli delavci vse priprave, da bi drevesa ne padla po pobočju navzdol, kar pa se je pri enem drevesu zgodilo, ker so popokale vrvi in verige da je drevo padlo v strmino in poškodovalo tramovje Kodoličeve kleti, odkoder so ga težko spravili z žvetno. Če bi ta klet ne bila dovolj močna bi porušilo drevo vse poslopje.

— **Zopet ogenj.** V Hrastju Moti je pogorel mlin na Muri. Škoda je cenjena na 20.000 Din. Mlin je bil last Marije Jurkovič iz Hrastja in je bil opremljen z novim modernim valjanjem. Domnevajo da je bil ogenj podtaknjen.

Iz Zagorja

— **Pomočniški izpit** so pred komisijo, kateri je predsedoval učitelj g. Lojze Kolenc, uspešno položili sledeči vajenci in vajenke: Götz Dora, Medved Ljudmila (šivilji), Vildergar Ivan (mizarska obrt), Podlogar Ivan (ključavničarska o.), Omahen Ivan in Jere Ivan (čevlj. o.) ter Zidar Stanko iz soboslikarske obrti. Nekateri še niso dovršili sedemnajstega leta starosti, zato bodo po zakonu obiskovali obrtno šolo do dovršenega osemnajstega leta starosti, šele potem bodo prejeli izpričevalo o opravljenem pomočniškem izpitu, česar se doslej ni izvajalo ali ne vedno upoštevalo. Toliko v vednost vsem prizadetim.

— **Občni zbor selekcijske zadruge je pokazal, da se je zanimanje za živinorejo v naši občini močno dvignilo. Dobro obiskani zbor je otvoril g. Kolec Lojze, za tem je poudaril velik pomen gojitve sivorjavega goveda, podal nekoliko smernic in omenil, da je uspešno delo zadruge oviral sramični katar, ki je povzročil občutno škodo. Blagajniško poročilo je podal g. Hrastelj Janko. Iz preostanka bo nakupljena mlada plemenska živina in razdeljena članom, ki so zadnja leta utrpeli škodo pri živini. Rodovniško poročilo in poročilo o molzni kontroli mleka je podal g. Drnovšek Viktor iz Kotredeža. Oboje se je vodilo s tako lepim uspehom, da je dobilo društvo od banovine odlično ocuno, kar naj služi za zgled in pobudo. Sreski kmetijski referent g. Šušteršič Franc je predaval o odbiri in negi plemenske živine, nakar se je razvila živahna debata, ki je dokazala razveseljivo zanimanje in veru v napredek društva.** Zboru je prisostvoval tudi banovinski veterinar g. Rutar Franc. Ker so se vršile volitve že lansko leto za dobo treh let, je predsednik g. Kolenc zaključil res uspeli zbor naših naprednih živinorejcev.

»Ploha« pri »Vodniku«

Ljubljana, 25. februarja

Sedaj, ko so zopet postale bolj znane Vodnikove luže, se je hotelo izkazati tudi društvo »Vodnik« v Zg. Šiški in pokazati svetu, da še hodi po stopinjah slavnega prednika. V nedeljo so nam »Vodnikovci« vprizorili Petrovičevo »Ploho«.

Veseli smo postali, ko smo videli, da se je tudi društvo »Vodnik« zganilo. Nekatere živali imajo zimsko spanje, diletantski odri pa navadno poletno. No, naš »Vodnik« pa nam je poleti zaigral »Studentje smo«, zato pa je sedaj počival skoraj do pomladi. Le zakaj tako? Saj ima vendar dovolj zmožnih igralcev!

Kakor sem dejal, smo v nedeljo videli »Ploho«. Menda je označena kot kmečka burka. Naj bo tako ime ali pa tako, igra je zaslužila nekaj smeha. Toda, lahko pa bi »Vodnikovci« vso stvar bolje izvedli, saj so se že izkazali, da znajo tako stvar bolje zaigrati, in da imajo dovolj sposobnih moči. Toda v nedeljo gledalci nismo bili povsem zadovoljni. Stevan Marič (g. Gregorc Pavle) je bil kar dober. Lepo je podajal izrazne kretnje s telesom in rokami, vendar je njegov govor (predvsem v prvem dejanju) tekel enolično, ker so bili vsi stavki enako naglašeni. V ostalem je bilo njegovo igranje zadovoljivo. Še bolj je ugajala njegova žena (ga. Možinova), ki je lepo pokazala samozavesten nastop in strah pred možem. Tudi njena mati (ga. Ropretova), je ugajala, dasi je bila prvič na odru. Po stari navadi in domače-prijetno je zaigral Mlakar kot Nikola, manj pa je zadovoljila njegova žena (gdč. Engelmanova). Nanjo bi moral bolj paziti režiser (g. Obersnel), ker je bila prvič na odru in še ne vé, da nikakor ni lepo, če tisti igralec, ki mu baš ni treba govoriti, stoji na odru vedno na istem mestu popolnoma mirno.

Njena mati (ga. Prestor) je kar dobro zaigrala, enako tudi ciganka (gdč. Rokačkova) in gospod Možina. Le to bi še omenil, naj drugič mladi ženi pobarvajo rdeče lica, ne pa senca in starim ženam naj ne namažejo enostavno črnih črt po licih.

Šiškarji le želimo, da bi nam društvo »Vodnik« še večkrat vprizorilo kakšno igro. Ali bo to storilo v bližnji bodočnosti in morda že kaj študira, saj smo videli v nedeljo na odru le bolj nove igralce in morda drugi kaj drugega študirajo,, ne vemo, želeli pa bi zelo. *Jimi.*

SOKOL

— **Bolgarski Junaki na sokolskih smučarskih tekmah v Planici.** Zveza bolgarskih gimnastičnih društev »Junak« je prijavila za sokolske smučarske tekme v Planici naslednje tekmovalce: Boris Jordanov, B. Karastojičev, Dimitrije Kostev, Georgije Zumbuljev, Vasilije Furnadjiev, Ivan Momčev, Ivan Atanakov, Ivan Angelakov in Angel Sarafov. Na tekmah v Planici bo izdelan ob sodelovanju filmskega odseka centralnega Presbiroja okrog 600 m dolg reprezentativen zvočni film, ki bo v njem poleg naravnih lepot naših krajev prikazan tudi sistem sokolskega dela v zimskem športu ter najznačilnejši prizori s tekem za slovansko sokolsko prvenstvo.

— **Tečaj za sokolske smučarske vodnike.** Od 2. od 12. marca bo na Šar planini pod vodstvom saveznih vodnikov Majnika in Merhanja tečaj za smučarske vodnike Saveza SKJ. V tečaj bodo sprejeti samo dobri smučarji, sposobni za samostojno vodstvo smučarskih tečajev. Prijave je treba poslati načelništvu Saveza do 25. t. m.

TO BI ŠLO

— Čutim se zelo zapuščeno in iščem človeka, s katerim bi lahko vsaj dopisovala.

— Gospodična, priporočil bi vam toplo svojega krojača.

RESNICO GOVORI

— Poglejte, gospod, to so vam mišice. S temile rokami ustavim tudi brzovlak.

— To je laž.

— Zakaj laž, ko sem pa strojevodja.

OHLADITEV V BUFFETU

Podjeten mož pride v buffet in zagleda lepo prodajalko. Stopi k nji in pravi ves v ognju: — Oh, kako lepo vreme je danes!

— Da, — odgovori prodajalka. Danes je lepo vreme, mami je ime Elza, nisem grda, tu sem zaposlena že leto dni in s plačo sem zadovoljna. Tlačam nerada, z vami bi pa sploh ne plesala. Imam tudi brata, ki je kuhar in tehta 990 kg. Oni dan je pošteno obračunal z vajljivcem, ki v svojih vprašanjih ni poznal meje. Gospod želi?

— Čašo mineralne vode z ledom.

MALI OGLASI

Beseda 50 para, davek Din 3.—, beseda 1 Din, davek 3 Din preklici
Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko — Popustov za male oglase ne priznamo

STANOVANJA
Beseda 50 par, davek 3 Din
Najmanjši znesek 8 Din

OPREMLJENO SOBO
v centru mesta po možnosti s pisalno mizo iščem s 15. marcem. Ponudbe na upravo Slov. Naroda pod »Večkrat odsotenc«. 615

RAZNO
Beseda 50 par, davek 3 Din
Najmanjši znesek 8 Din

50 PAR ENTLANJE
ažuriranje, vezenje zaves, perila monogramov, gumbnic. Velika zaloga perja po 6.75 Din »Julijana«, Gosposvetska 12.

KLIŠEJE
ENO IN VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
SV. PETRA NASIP 23

GLASBA
Beseda 50 par, davek 3 Din
Najmanjši znesek 8 Din

PLOŠČE IN GRAMOFONE
najceneje v največji izbiri kupite na razprodaji iz zaloge Rasberger, Dalmatinova 10 nasproti hotela Štrukelj. 600

POUK
Beseda 50 par, davek 3 Din
Najmanjši znesek 8 Din

STROJEPISNI POUK
(po desetprstnem sistemu). Večerni tečaj (1—3 mesec.) za začetnike in izvežbance. Posebni tečaj za starejše dame in gospode. Vpisovanje dnevno od 6. do pol 8. zvečer. Pričetek pouka 3. marca. Najnižja šolnina, učna ura samo 2 Din. Christofov učni zavod, Domobranska cesta 15. 584

Z nobenim drugim reklamnim sredstvom ne morete doseči enakega učinka, kakor s časopisnim oglasom. Časopis pride v vsako hišo in govori dnevno desettisočem čitateljev. Redno oglašanje v velikem dnevniku je najuspešnejša investicija, ki prinese korist trgovcu in kupcu.

MORSKE RIBE
Danes in jutri velika izbira morskih rib, kakor tudi obilna zaloga morskih pajkov (grancevoli), škampi, rižoto i. t. d. — Za dobro razpoloženje Vam nudimo naš specijalni opolo in druga izbrana vina.
Se priporoča
GAJEV HRAM LJUBLJANSKI DVOR
M. ČEPIČ

Makulaturni papir
proda
uprava „Slovenskega Naroda“
Ljubljana, Knafljeva ulica štev. 5

†

V globoki žalosti sporočamo, da je dne 24. februarja ob 8.45 zvečer, previdena s tolažili sv. vere, po dolgi mučni bolezni preminula najina dobrotnica, gospa šefinja

Ivanka Grampovčan

trgovka in posestnica

Drago pokojnico položimo k večnemu počitku dne 26. februarja ob 3.30 uri na vrhniško pokopališče.

VRHNIKA, dne 25. II. 1937.

Betka — Boris.

Socijalni problemi kolektivizma

Predavanje vseučiliškega profesorja dr. Gosarja pod okriljem Ljudske univerze

Ljubljana, 25. februarja

V dvorani filharmonije je snoči predaval vseučiliški profesor za sociologijo dr. **A. Gosar** o socialnih problemih kolektivizma. Aktualno predavanje je privabilo mnogo poslušalcev, ki so hoteli zvedeti za predavateljevo mnenje **o izhodu iz sedanjega gospodarskega in političnega reda v boljši družabni red,** pa niso zdaj menda nič pametnejši.

Predavatelj je že v začetku omenil, da se vse življenje že v našem kapitalističnem gospodarskem redu čedalje bolj **kolektivizira.** Za dokaz služi primer **socialnega zavarovanja,** ki zajema že velik del narodovih množic. Na Danskem je bilo l. 1925 bolniško zavarovanih 42 odstotkov vsega prebivalstva, v Veliki Britaniji 39%, v Nemčiji 35%, pri nas v Sloveniji pa 15% prebivalcev. Mednarodni urad dela v Ženevi je ugotovil, da je v 30 državah za primer bolezni zavarovanih 90 milijonov ljudi, starostno pa je zavarovanih 100 milijonov.

Pri kolektivizaciji današnjega reda moramo upoštevati tehnične okolnosti kot je **porast prometnih sredstev,** osebni promet narašča in v Nemčiji je statistika železnice in pošte pokazala, da se je v l. 1933. prevozilo za 2 milijardi oseb. Veliko vlogo pa imajo tudi **časopisi, moda, kino, radio,** ki človeka in njegovo mišljenje uniformirajo. To so znaki kolektivizacije ali uniformiranja človeške družbe v kapitalističnem redu.

V kolikor pa gre za moderno kolektivizacijo socialnega življenja, pa je naglasil g. dr. Gosar, so nazori kolektivistov (ali komunistov) o novem gospodarskem redu po njegovem mnenju naivni.

Kaj je kolektivizem? Popolnega kolektivizma ni, ker odprave sleherne svobode in konzuma nihče noče.

Kapitalističen današnji red pa sloni na tako imenitnih načelih kot so: svoboda(?) izbira dela, poklica in svobodno odrejanje konzuma. Nihče torej noče suženjstva in kasarne (oho!). Tudi se vsi ljudje ne morejo izenačiti, (saj tega nihče ne zahteva, op. ured.), ker imamo sposobne in nesposobne, lenuhe in marljive. To pravi g. Gosar, da hoče doseči utopističen kolektivizem. Če »količkaj« globlje premislimo, pa vidimo, da je kolektivizem mogoč samo v gospodarsko in industrijsko nerazvitih pokrajinah. Pri nas pa lahko uživajo sadove lepo razvite velike industrije že sedaj. Izvesti bi bilo mogoče kolektivizem le tedaj, če bi država prevzela produkcijo v svoje roke za trg. To je res praktično mogoče, kar so tudi dokazali v Rusiji.

Zanimivo pa je, kakšni problemi se po Gosarjevem mnenju pojavljajo v takem gospodarskem kolektivističnem redu. Gre za vprašanje **vodstva** in organizacije gospodarstva v rokah države, ki skuša za dovoljiti človeške potrebe. Prav tako mora rešiti **delavsko vprašanje** odse med delodajalcem in delojemalcem. Ljudem morajo pustiti svobodno izbiro blaga, ki ga postavi država na trg. Važnost ima tudi vpliv mode. Tudi v Rusiji se državna proučkcija komercializira kot je to urejeno v malih kapitalističnih podjetjih Leta 1931 je Stalin na zborovanju gospodarskih šefov zahteval od njih, da delajo bilanco o stroških in prejemkih in da blago in cene prilagode potrebam in kupni zmožnosti ljudi. Tudi v takem redu se morajo delavci držati predpisov, njegova slabost pa je pomanjkanje zasebne iniciative. Zato da sedaj uvajajo tam mezdne sisteme kot so premijske mezde in stahanovstvo. Predavatelj pa s tem noče trditi, da je sedanji naš sistem dober, pa tudi noče podržavljenja produkcijskih sredstev. Kaj torej?

Tudi v kolektivističnem redu obstoji delavsko vprašanje in mezdno službeno razmerje po poslovnem načelu. Uradna razvrstitev ruskih delavcev pozna 17 stopenj po kvalifikaciji. Čiste časovne mezde v Rusiji ni več, ampak prevladuje akord in premijska mezda, tako da delavec napne svoje sile do skrajnosti. **Službeno razmerje je urejeno na podlagi službenih kolektivnih vsakoletnih pogodb.** Delavci so res imeli dolgo vpliv na vodstvo podjetja, v dobi petletk pa je prevladalo načelo **»jadinonačalje«,** da vodi podjetje samo eden. Jasno je, da pride tu včasih do sporov kakor pride do sporov med služkinjo in gospodinjo.

Problem je tudi, koliki del sredstev potreb se sme potrošiti in uporabiti za investicijo gospodarstva. Pri tem je vse odvisno od uvidevnosti vodilnih organov. Zanimivo je, da tu nimajo vidne bilance o dohodkih, kakor so v kapit. redu n. pr. davki. pa tudi ne o izdatkih. Skratka v Rusiji ne poznajo **budžeta,** ki pravi toliko za prosveto, toliko za vojsko, zato pa njihov sistem ni stalen, se menjava in na novo organizira. Ker je vodstvo vsega gospodarstva v eni roki, je posledica tega: birokratizacija in beg od odgovornosti. (gorostasno!).

Priznati pa je treba, da je **napredek gospodarstva v Rusiji storil velik korak.** Za to je bilo res treba silnih žrtev, ki pa niso potrebne pri nas, ki imamo že tako lepo razvito industrijo in gospodarstvo. Kolektivizem našemu delavstvu in nameščenstvu torej ne prinaša tega, za kar se navdušuje. G. predavatelj nič ne očita ruskemu gospodarstvu, ker je nujno, da je tako. Zaradi doslednosti pa bi moral tudi priznati nujnost, ki je do njega privedla. Vendar pa je tudi nujno, da so v njem spori, **ker je to utemeljeno v človeški naravi.** Pri nas je dobro, ker spor med podjetjem in delavci izgladi država, tam pa je podjetje obenem država in so torej delavci brez zaslombe izpostavljeni samovolji delodajalca. Tudi vodstvo strokovnih organizacij je zato, da ohrani med delavstvom disciplino. Dobro pa je, ker tu ni narodnostnih trenj kot v kapitalizmu. Tu velekapital zatre vse ukrepe izboljšanja, onemogoči in izigra.

Zaključek? Dobro ni ne eno, niti drugo. G. predavatelj je poudarjal, da sicer noče priznati, da je današnji red dober, vendar pa je rešitev zelo zamotana. Tudi ne moremo vzeti za zboljšanje navadnega recepta. Samo z realnim, dobro preudarjenim delom in premišljeno naj pomagamo reševati socialne probleme. V čem naj bi obstojalo to delo, za zdaj g. predavatelj še ni povedal. Kaj je vzrok, tega, pa tudi ne. Občinstvo je nagradilo njegovo predavanje z aplavzom, mi se pa aplavzu pri najboljši volji ne moremo pridružiti, ker taka predavanja zanašajo le še večjo zmedo in zbeganost med ljudi, baš v tako važnem problemu, kakor ga je hotel obravnavati gospod profesor. Če se lotevamo takih kočljivih vprašanj, bi se bilo treba malo bolj poglobiti v njihovo bistvo, ne pa odpraviti jih s frazo o realnem, dobro prevdarjenem delu«. Sadove tega dela itak še preveč čutimo na lastni koži. Problem kolektivizma je v naši malomeščanski mentaliteti še vedno istoveten z vprašanjem, ali je mogoče dopustiti, da bi bile hlače, ki jih nosi Janez, obenem Jožetove. In to je žalostno. Prepustimo raje take probleme drugim, zrelejšim, bodo že oni našli pravilen odgovor na nje in ga nam prinesli na krožniku. Mi gotovo ne bomo odkrili Amerike.

Ljubezen, ki je zrušila prestol

Ljubavno razmerje med portugalskim kraljem Manuelom in plesalko Gaby Deslys

O načinu življenja kronanih glav se je mnogo pisalo v zvezi z ljubavno afero sedanjega vojvode Windsorskega. Marsikaj bi nam lahko povedal o tem tudi kralj nočnih klubov Joe Zelli. Ta mož hrešče-čega glasu je bil dobro znan v Rimu, Parizu, Londonu in New Yorku. Svojo fantastično karijero je začel kot trgovski potnik neke tvornice ščetk. Kmalu se je pa lotil boljšega poklica, postal je impresario nočnih zabavišč. Zaslužil je mnogo denarja, pa ga je zapravil in zopet zaslužil okrog 250.000 funtov šterlingov. Bil je intimen prijatelj kraljev in plemičev, umetnikov in študentov, ministrov in državnikov. Iz njegovih spominov posnemamo:

»O meni pravijo, da imam obraz kakor luna in glas kakor žaba, toda zato se nič ne zmenim. Čemu neki bi se razburjal? Saj sem zaslužil, izgubil in zopet zaslužil premoženje 250.000 funtov šterlingov v dveh najčudovitejših trgovskih branžah na svetu — v trgovini z glasbo in alkoholom. 32 let veselja in tragike, smeha in solz. 32 let največjih izprememb, kakršne je svet kdaj videl. Izmed kronanih glav poznam dobro vojvodo Windsorskega, ko je bil še mladenič plahega obraza in kralja Emanuela portugalskega, o čigar ljubezni do bivše plesalke Gaby Deslys hočem malo povedati.

Manuel jo je prvič videl v Alhrambri v Londonu. Takrat je bil še kralj, ona pa dekle iz zbora. Toda to ni bila nobena ovira. Poslal ji je svojo vizitko in še iste noči sta se sestala. Od tistega dne sta bila nerazdružna. To je bila velika senzacija za novine in Gaby je pripomogla do slave. Čez noč je postala sloveča zvezda in od vseh strani je dobivala sijajne ponudbe. Kralj je bil vesel, da je pripomogel svoji ljubici do slave. Nastopala je v Palacu, takrat najbolj znanem in najboljšem londonskem nočnem zabavišču s slavnim plesalcem Harry Pilcerom. Manuel seveda ni slutil, da bo vzbudil največjo ljubezen v Gabynem življenju, ljubezen do Harry Pilcera. To je bila najsijajnejša premiera, kar jih je London kdaj videl. Ulice so bile polne s cvetjem okrašenih kočij, fantazija Londončanov je bila razvneta po romantični ljubezni kralja in skromne zbo ristke. Vodilni možje v državi, ki bi je pred mesecem niti pogledali ne bili, so ji naenkrat jeli pošiljati šopke, seveda samo zato, ker jo je ljubil kralj.

Gaby in Manuel sta prišla v moj lokal kmalu po otvoritvi. Dotlej mi je šlo precej slabo, čez noč je pa postal moj lokal družabna senzacija in kraljevska loža, tista, v kateri sem posadil Manuela, je bila v poznejših letih največja privlačna sila za snobe. Kralj je bil takrat skoraj še mladenič, njegove mlade in zasanjane oči so jasno govorile o njegovi globoki ljubezni do Gaby. In ne dvomim o tem, da je bil, če je sploh kdaj ženska očarala moškega, to baš portugalski kralj Manuel. V Palace je zahajal najmanj trikrat na teden in vsak teden je potrošil nad 100 funtov šterlingov za rože svoji ljubici. Ta afera je veljala v Angliji istočasno za poklon in škandal.

Najbolje plačane gledališke zvezde, med njimi tudi Phyllis Dare in Violeta Lorraine, so me prosile, naj jim dovolim nastopiti v svojem lokalu v kraljevo zabavo. Imel sem brezplačno sijajen program. Toda ljubavni romanci Manuela in Gaby ni bilo usojeno, da bi ostal sladka, brezskrbna idila mladosti. Njen tragičen konec je pripravil Manuela ob prestol in ljubezen njegovega ljudstva. Pokopalo ga je njegovo ljubavno razmerje z Gaby. Plesalka je namreč v svoji častihlepnosti objavila dnevnik, ki je bila v njem tudi tale opazka: »Karkoli sem storila, sem storila za reklamo. Karkoli sem nosila na sebi, naj bi vzbujalo pozornost. Karkoli sem govorila, je bilo prikrojeno tako, da bi zvedela javnost«.

Ne samo Portugalska, temveč tudi ves svet je ostrmel nad temi besedami. Kralja je osmešila vrtoglavost ženske, ki jo je ljubil. Gaby je živela tako, kakor je opisala v svojem dnevniku. Dala se je fotografirati v drznih pozah in zelo rada je nosila moške obleke. Denar ji je bil bog. Strašno se je bala bede, ki jo je dobro poznala. Kupovala je krasne avtomobile za Manuelov denar, pa jih je prodaja naprej in nosila denar v banke. Najbolj so bili pa ogorčeni Portugalci, da ji je Manuel podaril 250.000 funtov šterlingov vredno ogrlico, v kateri je bilo 47 krasnih biserov.

Gaby je pripovedovala vsemu svetu o tem darilu in to je zanetilo revolucijo na Portugalskem. Leta 1910, osem let po kronanju, je moral Manuel zapustiti svoj prestol. Bil je srečen, da je odnesel zdravo kožo. 19 let je živel izgnanstvu v Parizu in Londonu v pričakovanju, kdaj ga pokliče njegov narod nazaj. Toda to se ni zgodilo. V letih izgnanstva se ni mogel tolažiti niti z mislijo, da ga Gaby ljubi ali da ga je sploh kdaj ljubila. Odkril je bil namreč njeno ljubezen do Harry Pilcera, podjetnega plesalca iz newyorškega East Sida, ki mu je zapustila 10.000 funtov šterlingov, ko je leta 1918 umrla. To je bil denar za prodana Manuelova darila. Manuel je umrl leta 1932 star 42 let kot osamljen in skrušen mož.

Moških galoš

ne bomo držali na skladišču

Od danes prodajamo en par za din 19·-

Prej din ~~39·-~~ od danes din 19·-

Bata

Na pariško razstavo

Francoski pripravljalni odbor z amednarodno razstavo v Parizu izda v kratkem razstavne legitimacije za tuje posetnike razstave. Legitimacije prodajajo po 20 frankov in zvezane bodo z raznimi ugodnostmi. Poleg polovične vstopnine za desetkratni obisk razstave same bodo nudile legitimacije tudi mnogo vozniih olajšav. Na francoskih železnicah bodo imeli inozemski posetniki z razstavnimi legitimacijami na potovanju do Pariza polovično voznino in če ostanejo v Franciji nad pet dni, bodo uživali to vozno olajšavo na vseh francoskih progah. Vozna olajšava bo veljala 60 dni. Tudi v zračnem prometu bodo imeli lastniki razstavnih legitimacij znaten popust.

Razen Švice, ki daje posetnikom pariške razstave na legitimacije 20 do 30% popust in sicer poedincem, so dovolile tudi druge države popust, toda samo skupinam. Nemčija je dovolila skupini 8 posetnikov razstave tretjinsko voznino, skupinam nad 30 članov pa polovično. Avstrija je dovolila 30 do 33% popust, obe državi pa enak popust na povratku. Belgija je dovolila 35 do 50% popust, ki pa ne velja za povratek. Tudi pri obisku muzejev, gledališč in kinematografov bodo imeli posetniki razstave z legitimacijo znatne popuste.

MED TOVARIŠI

— Povabim te na časo vina.

— Ne, ne morem dovoliti, da bi ti plačal.

— No, dobro, jaz te povabim plačal boš pa ti.

VZROK

Nekega slavnega slikarja so vprašali:

— Kako to, mojster, da imajo vsi angeli na vaših slikah črne lase?

—To je kaj enostavno — moja žena je svetlolaska.

NAJPREJ DELO, POTEM ZABAVA

Natakar: Ali naj vam prinesem tudi vrček piva gospod?

Gost, ki napenja vse sile, da bi razrezal tudo pečenko: Da, toda počakajte še malo, da opravim s tole pečenko. Najprej delo, potem zabava.

Georges Ohnet: 50

ZADNJA LJUBEZEN

Roman

— Kaj, gospodična Lucie? Sodeč po vaših besedah bi človek mislil, da nosite v prsih plamteče, strastno srce, — je dejal Paul.

— To mi ni znano, — je odgovorila s sanjavim pogledom. — Vem pa, da nisem površna in da ne ljubim vseh ljudi.

Cravantovo srce je utripalo tisti hip tako močno, da mu je kar sapo zapiralo. Nekaj časa sta oba molčala, potem se je pa pripravil premagati največjo oviro in vprašal je:

— Ali me imate vsaj malo radi?

Lucie se je zasmejala, pogledala ga je izpod čela in odgovorila nagajivo:

— No, vi ste pa res radovedni.

— Morda sem res in menda zato, ker vas imam zelo rad.

— To je velika počastitev vaše skromne služabnice, — se je zasmejala Lucie.

— Norčujete se iz mene, gospodična Andrimontova.

—Norčujem se! Saj si tudi mislim. Če bi bila resna, bi vas prosila, da se vrneva k najinim prijateljem in priporočila bi vam, da bi posvetili svojo galantnost gospe de Jessac ali gospe Tresorier.

— Že davno sem jima povedal vse, kar sem nameraval.

— Dobro. In vi mislite, da hočem z vami po tem priznanju nadaljevati pogovor? Tako bi lahko nekega dne rekli tej in tej gospodični ali gospe govoreč o meni isto, kar ste prav kar povedali meni o teh dveh damah.

— Saj me ne razumete. Že deset let sem tovariš obeh in vzgojeni smo bili skupaj. Predobro se poznamo, da bi si kaj prikrivali.

— Mene pa ne poznate in zato se menda bolj navdušujete zame.

—O, kako strupeni znate biti! Veseli vas, da me lahko mučite. In vendar dobro veste, da sem povsem odkrit...

—. To je velika zasluga.

— Poslušajte me vsaj pet minut.

— Saj že poldrugo uro ne delam nič drugega. In vi ste znali to dobro izkoristiti.

Paul je bil ves prežet s čustvom, ki ga je obšlo s tako nepričakovano silo. Postal je resen in počasi je jel opisovati Lucii praznoto svojega življenja. Naenkrat je videl na dno in spoznal je, kako prazno, kako pusto je bilo. Zdaj je priznaval, da je imela Lucie prav trdeč, da so ti ubogi ribiči, živeči na ladjah, srečni s svojimi ženami in otroki. Naenkrat je bil tudi sam ves srečen in to je Lucii tudi povedal. Nikoli ni mislila, da bi se mogel ta vrtoglavi mladenič tako hitro izpremeniti v resničnega moža s tako globokimi čuvstvi.

— Ali bi mogli ostati štirinajst dni tak, kakršen ste zdaj? — ga je vprašala.

— Mislim, da bi lahko ostal tak vse življenje. Doslej mi je manjkala prilika ali bolje rečeno žena, ki bi mogla vzbuditi v meni ta čuvstva. Zdi se mi, da bi mi bilo v največjo srečo ljubiti nekoga zvesto in iz vsega srca in videti samo svojo ljubezen. Ali hočete to poskusiti?

Lucie mu je pa odgovorila ironično:

— Zakaj naj bi poskusila to baš jaz? Poiščite drugo žrtev. Saj vam nisem storila nič žalega. Prizanesite mi vendar.

— O, saj ne zahtevam od vas nič drugega, nego da bi vas smel ljubiti.

— To sme vendar vsakdo.

— Da bi vam smel to povedati... je nadaljeval

— Ah, to so pretirane zahteve.

— Da bi ne zavračali mojega prizadevanja prepričati vas o svoji ljubezni.

— Upam, da ne boste zahtevali še, naj vam kleče in v srebrni skledi ponudim svoje srce?

— Saj si niti ne upam pridobiti vašega srca...

— Kaj pa?

— Samo vašo roko, — je dejal smeje. — Vaša krasna bela ročica bi mi za začetek povsem zadostovala. Srce, to pride pozneje, o tem sem trdno prepričan.

— Domišljavec!

— To ni iz domišljavosti, temveč iz trdne vere in resnične ljubezni, ki jo čutim do vas.

— Že osem dni?

— Od prvega dne, ko sem vas zagledal.

In jel ji je pripovedovati, kaj vse je čutil, ko sta se prvič srečala pri grofici de Fontenay in kako prijetni so mu spomini na to srečanje. Govoril je res prepričevalno in njegove besede so ganile Lucio. Obmolknila je in se mu nehala posmehovati. Čudila se je tej izpremembi in bila je skoraj že ponosna na svojo zmago. Paul jo je prijel za roko ves srečen, da mu je ni umaknila. Ona pa sploh ni opazila, da jo drži za roko, Razmišljala je zelo resno kakor vse Američanke, ko prvič zaslišijo besedo zakon. Ni mislila na poroko s Cravantom, pač je pa prva misel na zakon dobivala v njenih očeh jasne oblike. V duhu si je predstavljala moža, ki bi mogel z njenim privoljenjem postati njen mož.

Pogledala ga je prvič pozorneje, kakor bi hotela spoznati iz potez njegovega obraza njegov značaj. Njegove poteze so bile lepe, toda nekam ženske. In tedaj je naenkrat stopil v duhu pred njo grof. In pomislila je, da je Paul kraj Armanda pravo dete. Mož, ki bi ona hotela, da bi jo ljubil, je bil ta pogumni in drzni vojak. Toda senca je padla na njeno predstavo pri spominu na minule mesece, ko je zahajal k nji tako pozoren in udan ter ostajal pri nji dolge ure. Ni je ljubil on, ki so ga ločile od nje nepremagljive ovire. Nikoli ni izgovoril niti besedice, ki bi ji dajala misliti na njegovo ljubezen. In vendar, če bi se morala odločiti, koga naj ljubi, bi se bila odločila za Armanda.

Urejuje Josip Zupančič — Za »Narodno tiskarno« Fran Jeran — Za upravo in inseratni del lista Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.